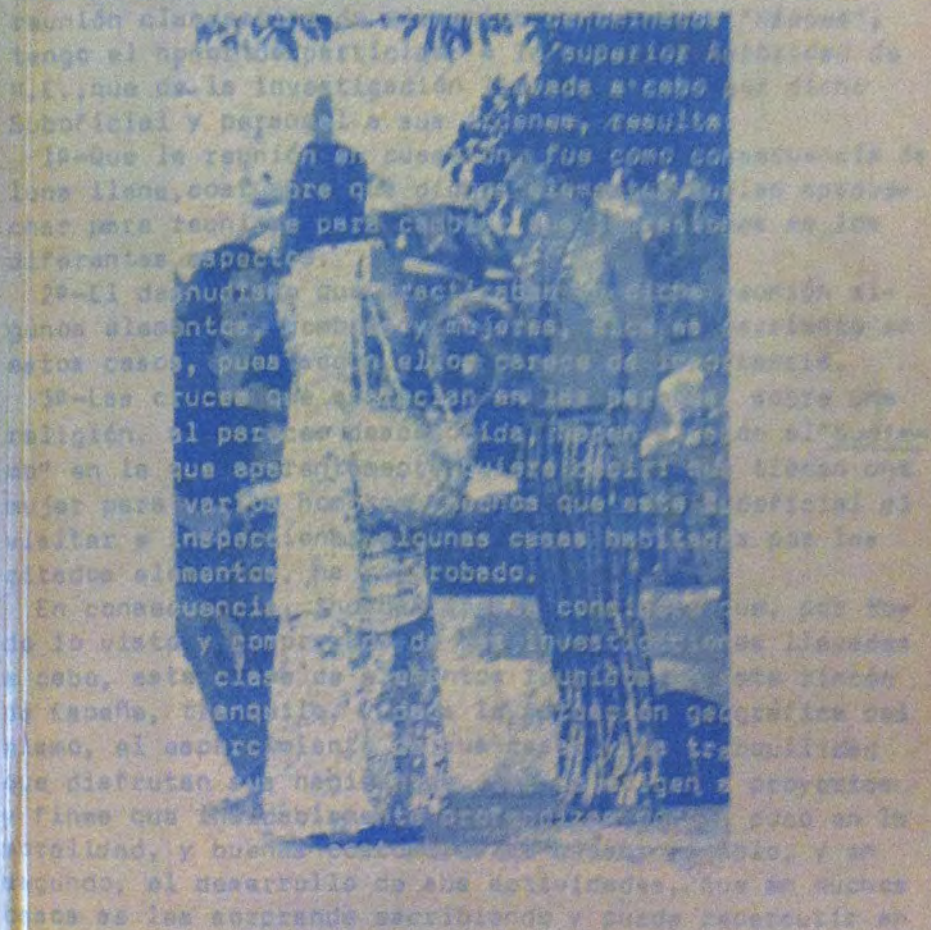

La repressió franquista del moviment hippy a Formentera

(1968-1970)

JOAN CERDÀ SUBIRACHS
ROSA RODRÍGUEZ BRANCHAT

col·lecció crònica d'unes illes

RES PUBLICA EDICIONS

La repressió franquista del moviment hippy a Formentera (1968-1970)

JOAN CERDÀ SUBIRACHS

ROSA RODRÍGUEZ BRANCHAT

llibre editat amb la col·laboració

de l'Ajuntament de Formentera

col·leció crònica d'unes illes

RES PUBLICA EDICIONS

© Joan Cerdà Subirachs i Rosa Rodríguez Branchat
Correcció de proves: Aina Adrover Oliver i Joan Cabot Calçapeu
© Aquesta edició és propietat de Res Publica Edicions, s.l.
Apartat de correus 90. 07817-Sant Jordi de ses Salines (Eivissa)
e-mail: respublica@eivissa.com
<http://www.eivissa.com/respublica>

Primera edició: setembre de 1999
Dipòsit Legal: B-36542-1999
ISBN: 84-89810-23-0
Imprès a Granollers, als tallers InstantCopy

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre, ni el recull en cap sistema informàtic, ni la transmissió en qualsevol forma o per qualsevol mitjà, ja sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per registre o per d'altres mètodes, sense permís previ i per escrit dels titulars del copyright i de la casa editora.

ÍNDIX

0. Àmbit del treball.....	7
1. Les Pitiüses, refugi de joves contestataris.....	9
1.1. La presència d'estrangers a les Pitiüses.....	9
1.2. Formentera a l'any 1968.....	10
2. Dels beatniks als hippies.....	11
2.1. 1968, el preludi de la invasió hippy de Formentera.....	13
2.2. El <i>Juzgado de Vagos y Maleantes</i>	15
3. Els hippies a Formentera, perill per al Règim.....	17
3.1. El franquisme passa a l'acció.....	18
3.2. La manca de recursos per a la repressió.....	21
3.3. El hippies, objecte d'estudi dels serveis de seguretat....	23
3.3.1. Organització dels cossos policíacs.....	23
3.3.2. La qüestió moral.....	23
3.3.3. Una problemàtica estrangera i d'estrangers.....	24
4. Estiu de 1969. La repressió s'endureix.....	25
4.1. La "col·laboració" i el "rebuig" dels formenterers.....	26
4.2. L'activitat i el nombre de hippies a Formentera el 1969.....	30
4.3. Expulsions governatives.....	31
5. 1970: expulsions generalitzades d'estrangers i mutació del fenomen hippy.....	33
5.1. Control burocràtic.....	33
5.2. Expulsions i "invitacions" a abandonar les Pitiüses.....	34
5.3. Mutació del fenomen hippy.....	36
6. Premsa.....	37
6.1. Els articles publicats a <i>ABC</i>	38
7. Conclusions.....	41
8. Documents.....	45
9. Bibliografia citada.....	70

0. Àmbit del treball

L'àmbit temporal d'aquest treball inclou tres anys (1968-1970) i se circumscriu a la repressió exercida per les autoritats franquistes sobre els milers de hippies que durant aquest període, però en especial el 1969, anaren a Formentera; els aspectes al marge d'allò que és, en forma estricta, l'actuació repressora s'aborden, en tot cas, de forma col·lateral. En l'àmbit geogràfic del treball són freqüents les referències a Eivissa perquè, precisament, bona part de l'acció repressora es concretà a impedir que els joves hippies es traslladessin d'aquesta illa a Formentera. Al marge del treball queden qüestions com la filosofia del moviment hippy (no així les aproximacions a aquest per part dels serveis de seguretat de l'Estat) o la literatura generada per la presència de hippies a les Pitiüses en el període estudiat, amb l'excepció de les informacions de premsa que formaren part de l'estratègia de repressió.

La qüestió abordada, al marge del seu interès intrínsec, permet conèixer a través de fonts directes i fins ara inèdites els pressupòsits d'actuació de les autoritats i de les forces policiaques franquistes en un moment en el qual quedaren desbordades per un dels fenòmens socials alhora més interessants i difusos de la segona meitat del segle XX, com és el hippisme. Malgrat la limitació temporal i temàtica d'aquesta investigació, en el treball queda reflectida la societat formenterera del moment i també les seves estructures de poder.

Les fonts documentals del treball han estat, primordialment, els informes oficials de la Secretaria del Govern Civil que es conserven a l'Arxiu Històric del Regne de Mallorca, amb les limitacions inherents als pocs anys transcorreguts des d'aquells fets, la qual cosa impedeix el ple accés dels investigadors a les fonts; s'ha optat per citar els esmentats informes en el mateix text, en espanyol i respectant la redacció original.

Per situar els fets s'ha consultat la premsa de l'època, malgrat que aques-

ta, subjecta a la censura del franquisme, no fa grans aportacions. De tota manera, les referències més notables sobre el hippisme a les Pitiüses aparegudes als periòdics espanyols estan incorporades als expedients del Govern Civil conservats a l'Arxiu Històric del Regne de Mallorca.

En bona part de la redacció de la investigació s'ha seguit un cert ordre cronològic, atès que la presència i la repressió dels hippies a Formentera té un moment àlgid a l'estiu de 1969, amb un clar prolegomen l'any anterior, mentre que a l'estiu de 1970 s'experimenta una forta davallada de la presència hippy respecte als dos anys anteriors, fet aquest que coincideix amb una major efectivitat de la repressió duta a terme.

1. Les Pitiüses, refugi de joves contestataris

A l'estiu de 1968, arreu del món occidental, la revolta dels joves nascuts després de la segona guerra mundial fa trontollar les estructures de benestar assolides, sorgeix una generació que s'afirmarà marginant-se del poder institucional. A França, la societat està paint els fets de maig; als Estats Units, la qüestió racial té múltiples manifestacions, entre les quals destaquen l'eclosió dels *Panteres Negres* i l'assassinat de Martin Luther King; el clam contra la guerra del Vietnam esdevé tot un signe d'identitat contestatària. A Mèxic, el govern metralla estudiants. A l'Estat espanyol, el franquisme, a través de Carrero Blanco, adverteix la societat que les Forces Armades s'encarregaran d'acabar amb qualsevol intent d'alteració del sistema nascut de la insurrecció de juliol de 1936. El turisme, d'especial incidència a les Pitiüses, es consolida com el recurs més sòlid per injectar divises al sistema econòmic espanyol.

Malgrat el Règim, a l'Estat espanyol també es parla de hippisme, del moviment del *flower power*. Tal i com manifesta la historiadora Encarna Nicolàs: "La rebel·lia de la joventut europea també va poder observar-se a l'estat espanyol, malgrat la repressió. Es va expressar, sobretot, en la manera de vestir, en els gustos musicals i en la modificació dels valors morals" (NICOLAS, 1991: 204). Enmig d'aquest context, les Pitiüses entren en el circuit del hippisme i esdevenen un dels seus referents, si més no, geogràfics.

1.1. La presència d'estrangers a les Pitiüses

A Eivissa, la presència d'estrangers, intensa als anys trenta, s'ha reprès a les darreries dels anys cinquanta. Intel·lectuals, i en especial pintors, cer-

quen a Eivissa allò que ja trobaren els seus predecessors dues o tres dècades abans: un lloc tranquil per a la creació i, sobretot, on viure-hi és econòmic. Identificats o no com a *beatniks*, bona part d'aquells estrangers comparteixen les seves senyes d'identitat, des del rebuig a la forma de viure de la classe mitjana fins a un elevat grau d'individualisme, que els farà mantenir-se al marge de qualsevol acció col·lectiva organitzada, la qual cosa els facilitarà portar una vida plàcida sota el franquisme.

Tot i que els serveis de seguretat de l'Estat confondran, en un principi, *beatniks* i hippies, ben aviat s'adonaran del seu error. La insolència passiva d'aquells joves hippies davant la Policia, per exemple, serà molt diferent de l'intent d'evitar problemes dels *beatniks*, disposats a transgredir la moral imperant en privat.

Els hippies, gregaris, hedonistes i amb un elevat concepte de la solidaritat tribal, desbordaran unes forces de seguretat acostumades al respecte i la por envers els uniformes, reflectits en la frase "se solventó con la mera presencia policial" que figurà durant molts anys en els informes de la Policia referits a intervencions per altercats.

1.2. Formentera a l'any 1968

El 1968, Formentera acaba de superar els 3.000 habitants, xifra que no s'assolia des dels anys trenta. Ja hi havia 27 establiments hotelers que, amb les seves 531 habitacions, oferien 875 places. De la categoria d'aquests establiments no podia esperar-se que captivessin clients massa primmirats: tan sols hi havia un hotel, de dues estrelles, el *Rocabella*, i la resta eren pensions i cases d'hostes. Cap dels establiments no tenia llum elèctrica, un *luxe* que no arribaria a l'illa fins a final d'aquell mateix any.

Trenta anys després d'aquella invasió pacífica, els formenterers encara tenen l'opinió dividida sobre la bondat del fenomen, malgrat que quasi ningú no nega la contribució dels hippies que Formentera es conegués arreu com una destinació turística diferent i autèntica, característiques incorporades definitivament al màrqueting turístic d'una illa que ha experimentat un canvi radical des d'aquells temps de la invasió pacífica *dels fills de les flors*.

Un pioner de la indústria turística de Formentera, Josep Tur Cardona, *Pepe de sa Fonda*, ho comentava al sociòleg Carlos Gil Muñoz, tal i com aquest recollí al seu llibre *Formentera una comunidad en evolución*: "Es un perjuicio echar a esos jóvenes, porque tienen dinero y lo dejan" [GIL, 1971: 97].

2. Dels beatniks als hippies

Els hippies arribaren a les Pitiüses aquell mateix estiu del 68. Fins aquell moment, els portaveus de la societat benpensant eivissenca tenien el seu motiu de preocupació en els *beatniks*. Ara arribaven els hippies: n'eren més, amb els cabells més llargs i més estrofolàriament vestits.

Els *beatniks* havien també preocupat les autoritats. El governador civil havia donat, el maig de 1966, instruccions al delegat del Govern a les Pitiüses per identificar-los i expulsar-los “de la provincia”. En un ofici datat el 16 de maig de 1966, el governador ordena que “ante la presencia bastante numerosa en estas islas de extranjeros y nacionales de los denominados beatniks (melenudos), llamando la atención del público en general, con su aspecto repulsivo, desaseo en sus atuendos, conducta anti-social e irresponsabilidad económica, se hace preciso proceder a su identificación... con el fin de expulsarlos”.

De fet, la presència d'estrangers preocupava el Règim si les estades anaven més enllà d'uns dies com a clients d'algun establiment autoritzat, la qual cosa permetia un control absolut mitjançant les corresponents fitxes.

Una “Nota informativa acerca de las circunstancias que concurren en el régimen de extranjería en Ibiza y Formentera” de la delegació del Govern, i datada el juny de 1968, xifra en cinc-cents el nombre d'estrangers establerts amb una autorització per dos anys, prorrogable altres dos, i un milenar amb permisos de tres mesos. En l'informe, elaborat per la Comissaria de Policia, però, es reconeix un important desgavell: “Esto no quiere decir que entre tales totales, constituyan los extranjeros que habitualmente están residiendo, pues se da la circunstancia que por sus actividades, ambientaciones y conductas en muchos de ellos, equívocas, no existe control alguno sobre un numeroso sector por parte de esta Comisaría en lo que a oficialmente se refiere, ya que se dan las

circunstancias siguientes... los más desarrapados, sucios, beatknis, etc, etc, no se alojan en hoteles ni pensiones, sino en casas de otros amigos de tal naturales y por lo tanto no rellenan boletín alguno de viajero y aun peor, que residen en tales casas fuera del radio de la población, extraviados por el campo, cambiando continuamente de alojamiento, según sus reuniones y amistades”.

Per acabar de complicar més el control, s’afegeix a l’informe que els ciutadans dels Estats Units podien estar sis mesos sense demanar permís, mentre que francesos, suïssos i alemanys podien entrar a l’Estat amb el seu carnet d’identitat, sense passaport, la qual cosa feia que no quedés constància de la data d’entrada al país, “por lo que abusan de su estancia en España y cuando tratan al fin de legalizarse, hay que estar obligado a admitir la fecha arbitraria por ellos manifestada”, es lamentava el funcionari en la nota abans esmentada.

Pel que fa al cas concret de Formentera, en una “Nota informativa acerca de las actividades policiales en la isla de Formentera. 1964-1968”, datada també el juny de 1968, s’atribueix als estrangers tota la conflictivitat, ja que “entre el elemento español, nada hay que señalar de censurable, sino todo lo contrario, tanto en lo concerniente a actividad político-social, como a criminal”. Dels estrangers, diu l’esmentat informe policíac que “...pueden ser considerados como verdadero resto de elementos dispares en sus costumbres: barbudos, sucios, beatknis, hippies, existencialistas, etc., los que hacen una vida semi-primitiva y dispar. Cuentan con escasos recursos económicos y es público rumor que son en su mayoría habituales a las drogas, y a la embriaguez”.

La Policia d’Eivissa, competent en diferents qüestions a Formentera, tenia una especial concepció pel que fa al hippisme. En una “Nota informativa acerca de las actividades policiales en la isla de Ibiza, en el periodo 1964-1968”, datada igualment el mes de juny de 1968, s’afirma que “el aumento de la llegada del turismo desde hace cuatro años, que es de tener en gran consideración y la propaganda que las diferentes sectas o por mejor decir agrupaciones o tendencias de beatknis, hippies, etc, etc, y la agudización de las actividades de éstas, han causado una ambientación francamente mala para la isla con vistas al juicio crítico que desde el exterior se pueda hacer de la misma. Verdad es que son de número reducido, pero la gran extensibilidad que hacen, semeja que la isla es el refugio o centro de ellos. Por otro lado, según se les ha podido apreciar en las intervenciones policiales, además de demostrar un carácter indolente, se hacen irresponsables y apáticos, no dando importancia alguna a ningún valor básico. Complemento de tales conceptos, es la forma de vida que llevan, a lo cual, se agrupan y disocian constantemente, no reparando en respetos cívicos para sus actividades. Estas son, por regla general, el ser

adictos a las drogas, al concubinato, homosexualismo, embriaguez, etc., etc., derivando hacia los delitos contra la propiedad, si bien en su mayoría, todo ello sucede entre los mismos”.

2.1. 1968, el preludi de la invasió hippy de Formentera

És difícil determinar el nombre de hippies que arribaren a Formentera l'estiu de 1968, per la manca de xifres en els escassos informes oficials. A més, els agents responsables de la repressió anaven prou despistats sobre el fenomen. De tota manera, en un informe emès per un sergent de la Guàrdia Civil de Formentera –Langa de llinatge– que tingué entrada a la delegació del Govern a Eivissa el 26 de novembre de 1968, hom parla que, en aquell moment, avançada ja la tardor, quedaven a Formentera uns 200 “melenudos”, malgrat que la xifra havia davallat en poc temps en un 60 per cent, la qual cosa donaria la xifra –creïble, segons els testimonis recollits– de poc més de 300 hippies que aquell estiu de 1968 es gastaren les 40 pessetes que costava la barca des d'Eivissa i situaren Formentera en la ruta que partia de San Francisco i arribava a l'Índia amb punts intermitjos, en principi tan inexplicables, com París, Eivissa, Creta, Goa o Istambul.

De tota manera, no hi ha acord sobre les xifres de hippies a Formentera aquell estiu. En una nota confidencial enviada pel capellà de Sant Ferran al Govern Civil hom parla de fins a 700 hippies a l'estiu de 1968, citant com a font el sergent Langa, l'home que, segons el clergue, “limpió” Formentera. Gràcies a la tasca d'informador policíac d'aquest capellà, sabem que el sergent Langa arribà a Formentera en comissió de servei; va clausurar 19 cases llogades a hippies i “como la ley no les amparaba para vivir acampados, se vieron obligados a abandonar la isla”.

El testimoni del confident policíac eclesiàstic permet també confirmar quelcom que serà una constant: la divisió de la població autòctona de Formentera sobre la conveniència d'acollir hippies a l'illa: “Entonces comenzaron las protestas contra el sargento: los dueños de las casas solicitaron su apertura; los taxistas, porque les dejaban dinero, los bares, etc. Al fin quien negociaba con ellos veía mal que los echaran, los otros, se mostraban indiferentes. Al sargento le llamaban la atención los jefes de Ibiza, le hacían reclamaciones en la delegación, de la policía, del Juzgado, etc, al mismo tiempo que las autoridades de la isla, en lugar de mostrar su apoyo, miraban, tras la esquina, como fracasaba el sargento de referencia. Al final destinaron al sargento a Palma Nova y asunto concluido”.

A més, embarcar rumb a Formentera era una forma d'eludir el control i la repressió que s'imposava a Eivissa, on l'agost d'aquell any arribà el “Juzgado Especial de Vagos i Maleantes de Baleares”. Al segon volum del

llibre *Crònica d'un es Illes*, José Miguel Romero recull que la periodista Teresa Dolset, de l'agència Pyresa, relatà en una sèrie d'articles titulats *Drogas en Ibiza* un judici en què els acusats eren setze estrangers. Segons aquesta periodista, el tribunal del jutjat acabat de crear amb l'objectiu de "desarrelar aquesta moderna plaga de les drogues que ha proliferat entre turistes i residents estrangers" (ROMERO, 1998: 13) estava format per "un grup d'homes joves, amb preparació europea, moderna, d'acord amb les exigències del món actual (...) informats de la idiosincràsia de la joventut d'avui". Tots els membres del tribunal eren "severs" malgrat desprendre "una gran humanitat" i escoltar en el judici declaracions dels inculpatos com el d'una adolescent nord-americana detinguda just quan fumava haixix per primera vegada" (ROMERO, 98:13).

El tal sergent Langa havia protagonitzat el 4 de novembre de 1968 una de les primeres operacions importants fetes a Formentera contra els hippies, sorpresos en plena "reunión clandestina" que estaven celebrant en una casa anomenada Can Ferrer des Pou. A aquest sotsoficial de la Guàrdia Civil li fou demanada una ampliació del seu informe inicial, i és llavors quan donà tota classe de detalls sobre l'operació i féu aportacions sobre els seus coneixements sobre el hippisme en un informe que tingué entrada a la delegació del Govern el 26 de novembre de 1968.

Per començar, diu Langa en el seu informe que "la reunión en cuestión fue consecuencia de la luna llena, costumbre que dichos elementos suelen aprovechar para reunirse para cambiar sus impresiones en los diferentes aspectos. El desnudismo que practicaban en dicha reunión algunos elementos, hombres y mujeres, dice es corriente en estos casos, pues según ellos carece de importancia". A la casa on es produí la intervenció hi havia creus pintades a les parets que segons el sergent pertanyen a una religió "al parecer desconocida, el budismo, en la que aparentemente quiere decir; que tiene una mujer para varios hombres, hechos que este oficial al visitar e inspeccionar algunas casas habitadas por los citados elementos, ha comprobado".

Tot allò portà al comandament de la Guàrdia Civil a dir que "en consecuencia, indudablemente considero que, por todo lo visto y comprobado de las investigaciones llevadas a cabo, esta clase de elementos reunidos en este rincón de España, tranquilo, y dada la situación geográfica del mismo, el esparcimiento de sus casas y la tranquilidad que disfrutaban sus habitantes, les da origen a proyectos y fines que indudablemente profundizan poco a poco en la moralidad, y buenas costumbres de nuestro pueblo, y en segundo, el desarrollo de sus actividades, que en muchos casos se les sorprende escribiendo y puede repercutir en el extranjero, pues en su mayoría son estudiantes y de una elevada cultura, pero en ningún caso, pueden justificar su estancia en España de una manera definida, ya

que son parásitos que ni son turistas, ni personas sociables con la población civil de la isla”.

El sergent lamenta en el seu informe un fet que sembla una constant: la tinença de considerables quantitats de diners per part dels protagonistes dels seus informes.

2.2. El Juzgado de Vagos y Maleantes

Amb la preparació de les forces policíiques que deixen entreveure informes com els del sergent Langa, no és gens estrany que la Policia, encarregada de tramitar les expulsions dels estrangers, fes un error greu d'interpretació en lamentar, en un informe al delegat del Govern de data 28 de desembre de 1968, que dels 380 estrangers “inculpats” durant l'any tan sols 10 foren expulsats de l'Estat. El governador civil demanà explicacions al fiscal en cap de l'Audiència i aquest, Casto Granados Aguirre, hagué d'explicar al governador, Víctor Hellín Sol, que una cosa són els inculpats policíacs i l'altra els condemnats per un jutjat, malgrat que fos un òrgan tan especial com el “Juzgado de Vagos i Maleantes”, una jurisdicció especial amb la qual les autoritats franquistes volgueren revestir de legalitat les expulsions generalitzades de hippies.

El fiscal Granados emprà per contestar Hellín un informe elaborat pel (en aquell moment jove) fiscal adscrit al Jutjat de “Vagos i Maleantes”, Miguel Miravet, en l'actualitat tinent fiscal del Tribunal Superior de Justícia de València i arreglat amb la “Unión Progresista de Fiscales”.

D'acord amb les estadístiques policíiques, durant 1968 s'inculparen 380 estrangers a les Pitiüses. Per països, la majoria procedia dels Estats Units; a continuació es trobaven ciutadans del Regne Unit, França, Alemanya i Holanda, però entre els 28 estats representats en aquesta estadística policíica no mancaven països com Trinitat, Mèxic o Iraq. També foren inculpats 4 apàtrides. La causa més comuna de les inculpacions policíiques foren les drogues, seguida del “incivismo”.

La Policia, en un estil quelcom més refinat que el de la Guàrdia Civil, també exposa les causes de les seves 380 inculpacions a estrangers durant 1968, en l'esmentat informe de 28 de desembre: “Aunque abundan en supremacía los asuntos de incivismo, (sucios, vagamundos, melenudos, etc.) y de los estupefacientes, resultan de los demás, un elevado número de hechos que en origen tiene la raíz en los dos expuestos ya que la inmensa mayoría de los extranjeros objeto de esta estadística participan del ambiente de tales lacras sociales y por su falta de medios económicos, domicilio, tendencias hippies, etc., derivan hacia una vida de falta de sentido de responsabilidad, abulia y otras actividades que llegan a rayar en la

amoralidad, conducen a la comisión de otros delitos en elevado número, repercutiendo sensiblemente en el buen orden del vivir de las pequeñas poblaciones de estas islas”.

El jutjat en qüestió tenia seu a Palma de Mallorca, però es desplaçà sovint a Eivissa. Segons el fiscal adscrit al jutjat, Miguel Miravet, d'ideologia progressista, cap dels membres d'aquell jutjat era incondicional del Règim, la qual cosa explicaria el fracàs de les autoritats a l'hora de validar judicialment els seus desigs d'expulsions en massa.

El principal instrument jurídic del jutjat fou (almenys fins a 1970, quan s'aprovà la Ley de Peligrosidad Social) l'anomenada Ley de Vagos y Maleantes, de 1933, una norma aprovada durant la República amb l'objectiu de prevenir el delictes combatent xacres socials com l'alcoholisme. El fiscal Miravet manifesta que era una llei amb bones intencions pel que fa al vessant preventiu, tot i que preveia tota una infraestructura d'ajuda social inexistent.

Miravet no dubta a considerar “forçada” l'aplicació d'aquella legislació, per la qual cosa argumenta que, fins i tot en el peculiar context legal del franquisme, hi havia vulneració dels drets dels expulsats. En contraposició, afirma el fiscal, ni ell ni els altres membres del jutjat –entre els quals hi havia Ángel Reigosa, actual president del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears– no se sentí intimidat en cap moment per les autoritats.

No obstant això, Miravet reconeix l'existència de reunions entre els membres del tribunal de “Vagos y Maleantes” i els comandaments policials davant un problema que “anava més enllà d'allò que era normal”.

3. Els hippies a Formentera, perill per al Règim

Segons es constata amb l'anàlisi dels informes oficials del Govern Civil, la presència en massa de hippies a Formentera ja és percebuda, a darrers de 1968, com un autèntic perill per a l'ordre públic. A banda dels elements essencials del moviment contracultural, la manca de tranquil·litat que hom detecta en els informes de les autoritats franquistes pel que està succeint a Formentera està també relacionada amb la sensació –ben fonamentada, d'altra banda– de la inexistència a l'illa d'un aparell d'Estat d'entitat suficient per fer front al fenomen.

La presència de hippies a Formentera tingué una certa estacionalitat estiuenca al 1968, però fou una constant durant tot l'any. El 3 de desembre de 1968, el delegat del Govern a Eivissa rebé un telegrama del governador civil en el qual s'ordena el control de hippies entre Eivissa i Formentera: "De acuerdo Guardia Civil y Policía debe disponer con urgencia servicio permanente vigilancia a la salida barcos de Formentera y en Formentera a la llegada barco a Ibiza para impedir embarque o proceder reembarque a todos aquellos individuos ambos sexos carentes medios económicos y de aspecto desaliñado y sucio y de todo cuanto pueda afectar a la moral pública perjudican verdadero turismo esas islas...".

De fet, aquests controls fracassaren perquè, com altres informes policíacs reconeixen, era normal que els hippies portessin quantitats respectables de diners que, si més no, els servien per passar així els controls policíacs. Pel que fa al "aspecto desaliñado i sucio", bastava passar per la dutxa i el barber a Eivissa per poder embarcar al moll de Vila i desembarcar al de la Savina.

A les autoritats els preocupava la imatge que estava donant Espanya com a refugi de hippies en un moment d'autèntic auge turístic. Al Govern Civil de Balears el ministeri de "Información y Turismo" féu arribar còpia d'una carta tramesa des de Múnic per una entusiasta del règim franquista,

resident ocasional a Formentera, en la qual, en un espanyol de diccionari d'allò més còmic, es parla "del problema de los hippies narcomanos en Formentera que constituyen últimamente una verdadera plaga para los habitantes de esta isla, así como para los turistas que viene allí en busca de tranquilidad y reposo".

Segons aquesta ciutadana alemanya, "los cohortes de estos melenos y de las chicas con pelo desordenado, sucios, cubiertos de trapos más extraña y a veces poco decentes, invaden cada verano la isla de Formentera convirtiéndola en un gran campo de narcomanos".

En un intent de dramatitzar encara més, aquesta espontània comunica al ministeri que els hippies no tenen diners, per la qual cosa roben pollastres, no paguen a les botigues ni als restaurants, "y por consecuencia no hay ahora ninguna garantía para la seguridad en la isla". Però per a aquesta dona, el pitjor "es que toman drogas y fuman marijuana y que en el estado de intoxicación se hace irresponsables y así capaces de actos peligrosos. Especialmente por la noche, algunas partes de la isla -hasta la salida del sol- reverberan con los tan-tams de sus tamburinos y los sonidos agudos de flutas y se ven los fuegos enormes entre los pinos".

Després d'assegurar que tota la població de Formentera està farta dels hippies perquè roden despullats pels boscos i per les seves "prácticas narcomas", la ciutadana alemanya demana a les autoritats que trobin "las mejores medidas para remediar este mal".

Els auguris de la ciutadana alemanya entusiasta del règim franquista s'acomplirien. Efectivament, el nom de Formentera com a Itaca de l'amor i la pau anava de boca en boca entre els joves hippies d'Europa i Amèrica i hom preveia que l'estiu del 69 un gran nombre de hippies s'adreçarien a l'illa.

Des del ministeri de la "Gobernación" també es treballava amb aquesta hipòtesi i es donaren les instruccions oportunes al governador de les Illes, Víctor Hellín, per tal que tot estigués previst i s'impedís que els joves grenyuts es fessin els amos de les Pitiüses.

3.1. El franquisme passa a l'acció

Segons es desprèn de la documentació oficial consultada, els serveis d'informació policíacs detectaren que l'estiu de 1969 Formentera seria envaïda pels hippies... si no es prenen les mesures corresponents. El 30 de desembre de 1968 es reuní a Palma, presidida per Víctor Hellín, l'anomenada "Junta de Orden Público", on es dissenyà un pla per a "limpiar la isla de Formentera de elementos indeseables".

Pel que s'infereix de l'anàlisi dels acords presos en aquella reunió,

l'aparell oficial tenia un notable desconeixement de la realitat formentera. La mancança s'assumí i s'intentà posar-hi remei demanant tota classe d'informes a les diverses administracions. De fet, en els primers dies de gener de 1969, a banda d'activar-se els serveis d'informació policíacs, hom demanà als diferents departaments ministerials ("Vivienda", "Información y Turismo"...), una detallada informació sobre Formentera. A més, es reclamaren dels diferents responsables polítics "idees" per combatre el fenomen. La data límit per tenir un pla en marxa es fixà el 15 de març de 1969, quan hom preveia que començaria la pacífica invasió. Els serveis d'informació de la Policia foren els que feren una tasca més profunda d'anàlisi de la realitat. Bona part d'aquesta tasca quedà reflectida en un informe de la "Delegación Especial de Baleares" de la "Dirección General de Seguridad" del Ministeri de la Governació. El títol de l'informe, datat el 7 de març de 1969, és prou significatiu: "Sobre indeseables extranjeros en Ibiza y Formentera". "Se presume, con pleno fundamento", conclou l'essentat informe, "que en el presente año se va a recrudecer el ambiente de los hippies, pues se han quedado a invemar más que en otros años. También la propaganda sensacionalista... ha ido en aumento y todo ello hace que el concepto de Ibiza y Formentera -aunque adolezca del defecto de tener que albergar a esta parte de extranjeros- está desorbitado por la opinión pública en la creencia de que se trata de unas islas fuera de la ley".

El contingut permet establir, de forma clara i contundent, com veia l'aparell franquista en què consistia l'anomenat cosmopolitisme de les Pitiüses. Així, en la introducció de l'informe es diu: "... la situación actual de las islas de Ibiza y Formentera, respecto a la influencia de extranjeros, es fruto de una inercia desde hace veinte años en que primero llegaron los pintores y artistas con tendencias anárquicas, continuando los existencialistas, seguidos de "beatknis", "hippies" y otros sin pertenecer a estas concepciones, eran dispares socialmente y se contentaban con sus atuendos estrafalarios". Els serveis de seguretat de l'Estat creien que la "idiosincrasia y hospitalidad" dels illencs i les mancances de recursos policíacs per al seu control fou cabdal perquè els estrangers "proliferaran en exceso".

Tot això féu que el nom de les Pitiüses com a illes de tolerància en la gris Espanya franquista del moment s'estengués arreu del món: "En razón de sus actividades literarias, escénicas, artísticas, etc, etc., propagaron las calidades de clima y geografía así como la actitud de los nativos no sólo por Europa, sino por el mundo, en el sentido de que constituyan aquellas islas un lugar ideal para sus estancias, y efectivamente prendió en las ilusiones de muchas de estas tendencias en el extranjero, la ilusión de vivir en Ibiza y Formentera y lo llevaron a la práctica".

Segons el plantejament dels serveis de seguretat franquista, els estran-

gers varen trair l'honorable acolliment de la "población indígena". També és notòria la generalització pel que fa a la condició econòmica dels estrangers que conté l'informe esmentat, en el qual hom distingeix entre els "falsos turistas" (estrangers que burlen les estades màximes i regenten petits negocis o treballen de forma il·legal) i els hippies; dels primers hom diu que "son más perjuicio para la economía local y nacional que beneficio", mentre dels hippies s'afirma que "son los portadores de dinero en cuantías de consideración. Las gastan en unión de los otros que no trabajan... demostrándose que forman a modo de clanes, en que la comunidad de vida es extensiva hasta a los pecunios personales". Aquest compartir recursos personals, lamenta la Policia, fa de molt difícil aplicació la Ley de Vagos y Maleantes perquè "como por arte magia, ante el requerimiento de las cuantías que poseen, los carentes de dinero, inmediatamente se han visto poseedores de sumas respetables, lo que deja entrever que nos encontramos ante un clan con todas las consecuencias de ayuda mutua".

L'Estat franquista no tan sols es preocupava per la moral del seu súbdits, sinó també per la dels estrangers. "La moral de ellos [els estrangers] deja muchísimo que desear, pues los concubinatos están a la orden del día y lo que es peor aún, la homosexualidad apreciable en muchísimos, y muchísimas, causa mal ambiente en la población".

De tota manera, el redactor de l'informe en qüestió se supera a si mateix i entra de ple en el camp de la metafísica quan, referint-se exclusivament als hippies, afirma "puede decirse que no son ni inmorales, sino amorales", asseveració que argumenta dient que "carecen del sentido de fidelidad, perseverancia y exclusivismo amoroso las parejas. Consideran anticuados los principios morales de toda buena sociedad y ni tan siquiera comprenden. De la situación en que se catalogan, pasan al homosexualismo, lo mismo varones que hembras y dentro de la depravación se ha observado que este cambio fisiológico es normal, sin dar importancia a la anormalidad que, para ellos, alegan no serlo. Lejos de ser eróticos, aunque algún sector lo sea a base de drogarse, los más demuestran una actitud abúlica, con sensación de abandono y relajación que no va de acuerdo con las costumbres de la población y por ello son también objeto de censura y desprecio".

Potser per justificar-se (l'any 1968 havien intervingut menys de 500 grams d'estupefaents a les Pitiüses), la seguretat de l'Estat lleva importància a les drogues entre els hippies. "No existe tráfico de consideración y sí simplemente un transporte de tales mercancías en forma personal para sus usos", diu l'informe.

En relació a l'acceptació per part de la població "indígena" de les Pitiüses dels hippies, l'informe en qüestió és contradictori. D'una banda, diu que "el clamor general es de repugnancia hacia tales tipos extranjeros y son muchas las personas de relieve social, que hallándose ilusionadas con

esperanzas de posibles medidas a adoptar para evitar la permanencia de los mismos...” mentre es recullen retrets als illencs : “Los comercios aceptan la presencia de tales extranjeros con tal de vender sus productos”; “...esta tolerancia es sólo a efectos económicos, pues en la vida social no convive la población nativa y residente con ellos”; “la forma de vida de plena suciedad y abandono, hace que dejen las casas al partir, en condiciones pésimas de conservación y trato, pero no obstante, se siguen alquilando”.

Entre les possibles solucions que estudià el règim per fer front a la prevista arribada en massa de hippies a Formentera, una fou la construcció d'un càmping on acollir-los. La proposta partí del cap de Policia d'Eivissa i apareix en un informe adreçat al delegat del Govern a les Pitiüses datat l'11 de maig de 1969.

El comandament policíac fa una anàlisi de la situació de les infraestructures turístiques de Formentera, de les quals destaca el seu mal estat i poca capacitat (875 places, repartides entre un hotel, 17 pensions i 9 cases d'hostes) i conclou que la demanda serà molt superior a l'oferta, sense que això faci desistir els joves d'anar a Formentera, per la qual cosa proposa la construcció d'un o més càmpings d'iniciativa privada o municipal. L'existència de places controlades suficients, manté el cap policíac, “acabaría con cualquier libertinaje y dando lugar a la represión de una forma idónea, pues de la inobservancia se puede incluso hacer abandonar el lugar mejor que tratar de conducir los asuntos por la vía de la expulsión, cosa mucho más compleja y antipopular y contraproducente”.

És a dir, la proposta de construcció d'un o més càmpings pretenia l'oferta de places turístiques suficients i obligar els hippies que estiguessin allotjats a establiments “controlats” pels anomenats “partes de viajero”, que permetrien a la Policia i a la Guàrdia Civil tenir controlada en tot moment la població hippy.

3.2. La manca de recursos per a la repressió

Els cossos policíacs de l'Estat feren recompte dels seus efectius i recursos a Formentera a l'hora d'aturar la prevista invasió. El resultat fou decebedor. La Guàrdia Civil tenia, això sí, dos quarters: un a Sant Francesc Xavier i l'altre a la Savina. La dotació del primer estava “compuesto por un sargento (de nuevo destino) y cinco guardias”. El de la Savina “se ocupa específicamente del sector de costa y puerto y está compuesto por un cabo y tres guardias”. Les condicions eren, realment, precàries: “ninguno de ambos puestos cuenta con medio de locomoción automóvil ni motocicleta, careciendo ambos de teléfono, y si bien el primero lo tiene en la central a disponibilidad de unos 60 metros (el quarter estava devora l'església, al camí de Porto-salè, i la central de telèfons al bar Centro), el de la

Savina no tiene ni línea cercana, siendo la única la anterior en el núcleo dicho. En cuanto al Ayuntamiento, tiene teléfono, pero también carece de vehículo de toda clase, así como de Policía Municipal”.

Les mesures *intel·ligents* de repressió dels hippies posades en marxa per les autoritats estigueren condicionades per la manca de recursos policials per abordar el problema d’una forma més efectiva i dràstica, més pròpia d’una dictadura com la franquista. De l’anàlisi dels documents estudiats es dedueix que les solucions enginyades per la Seguretat de l’Estat foren conseqüència d’aquesta manca de recursos.

A la minsa plantilla policíaca d’Eivissa se sumava el fet de la dificultat del trasllat a Formentera, illa on els cossos de seguretat no disposaven de cap vehicle ni de cap telèfon propis (en aquell moment, l’eventual trasllat de vehicles estava condicionat per les limitades possibilitats de la *Joven Dolores*, a la coberta de la qual s’hi encabien tres cotxes). Així les coses, els únics punts de control on es podia produir certa efectivitat en la repressió eren els ports de Vila i el de la Savina, punt de pas obligat pels hippies.

En relació a la manca de recursos de les forces de seguretat a Formentera, és curiós que el governador civil enviés al batlle de l’illa durant 1969 almenys tres comunicacions preguntant-li quins eren els efectius de la “Guardia municipal, guardias jurados y alguaciles”, quan, per respostes a peticions similars anteriors, sabia perfectament que l’Ajuntament de Formentera no disposava d’altre personal que “el secretario, un oficial y un portero”.

El fet que es pensés en una gran operació estrictament policíaca per a la repressió dels hippies ho confirma el fet que, entre els documents del cas, hi figuri un informe del “director de la prisión del partido de Ibiza” sobre les possibilitats d’albergar joves en procés d’expulsió. La presó d’Eivissa -ubicada a l’Ajuntament de Dalt Vila- no oferia cap seguretat i a més, estava ja saturada, segons aquest informe, datat el 21 d’agost de 1969.

En la descripció física del centre penitenciari s’assenyala que consta d’un pati general en el qual hi ha sis cel·les individuals i dues d’aglomeració, amb una capacitat màxima per a deu reclusos cada una. Tots els presos han de compartir un únic vàter i una única dutxa; el locutori estava inutilitzat i les comunicacions s’havien de fer a la porta de la presó, sense mesures de seguretat ja que la plantilla disponible estava formada, aquell agost de 1969, per un director i tres auxiliars, la qual cosa significava que bona part del temps un sol auxiliar, sense armament, estava tot sol a la presó, que tampoc tenia vigilància externa. Malgrat això, l’informe parla d’una població interna de 48 persones (41 homes i 7 dones) enfront d’una capacitat màxima teòrica per a 26 persones.

3.3. Els hippies, objecte d'estudi dels serveis de seguretat

Els aparells de seguretat de l'Estat estudiaren el fenomen hippy abans d'organitzar-ne la seva repressió sistemàtica l'estiu de 1969. Els comandaments dels serveis d'informació policíacs feren un notable esforç per comprendre un moviment que anava més enllà del món imaginable –si més no desitjable– des del si del franquisme.

Del contingut dels informes estudiats s'infereix que els serveis de seguretat de l'Estat observaren amb precisió el fenomen hippy a Formentera. També comptaren amb la col·laboració de confidents; l'únic identificat com a tal a la documentació estudiada és el capellà de Sant Ferran, malgrat que no hi apareix el seu nom, que facilitava informes mecanografiats; en diverses ocasions es parla de “personas de total confianza” com a subministradores d'informació.

3.3.1. Organització dels cossos policíacs

En l'estudi de les qüestions referides a les causes últimes (a la teleologia) del fenomen hippy, es fa especialment palesa la diferència en la metodologia entre la Policia (Cuerpo General de Policía, en aquell moment) i la Guàrdia Civil. Dels informes de la Policia es desprèn un intent de comprendre el fenomen per així poder reprimir-lo de forma més eficaç, mentre que per part de la Guàrdia Civil hi ha tan sols un coratge immediat de repressió.

En aquest sentit, el fiscal Miguel Miravet diu que la Guàrdia Civil, en aquell context, tenia una “visió agrícola, era un cos pensat per al camp”.

En els anys de l'estudi, a Formentera hi havia una aposició de competències entre ambdós cossos policíacs. Mentre la Guàrdia Civil estava desplegada a l'illa, el Cuerpo General de Policía era responsable primordial del servei d'informació i de les expulsions dels estrangers.

3.3.2. La qüestió moral

Per al franquisme, la presència dels hippies a Formentera constituïa un problema moral. El Règim havia vist amb preocupació (en tant que elements amenaçadors) els moviments juvenils arreu del món dels quals els estats n'havien quedat pràcticament al marge.

En un ampli informe del comissari en cap d'Eivissa, de data 11 de maig de 1969, s'inscriu la qüestió hippy en “el problema de los disociados ácratas, o de una manera general, aquellos que buscan nuevas éticas contrarias a la

moral predominante en cualquier país civilizado y que vienen constituyéndose en grupos o núcleos como entre otros, los beatknis, hippys, etc., o de aquellos grupos existencialistas, se destaca que buscan el denominador común, de una originalidad o diferenciación de todo lo habitual, cosa por otra parte muy difícil de lograr y cuyo problema no es ni mucho menos de ahora solamente, dicho anoismo es un tanto ridículo. Entre muchos de sus conceptos figura la no disciplina y huyen de la uniformidad, pero en realidad, vienen a caer en su propia disciplina y en su uniformidad que critican, pues todos ellos llevan una muy parecida indumentaria (su uniforme), más bien que vagamundos, diferenciándose con sus collares, anillos, pelos largos descuidados así como sus sacas y bártulos que, esto último sí se parece a cualquier indigente”.

3.3.3. Una problemàtica estrangera i d'estrangers

En la major part d'informes policíacs s'insisteix en la condició d'estrangers dels hippies. Quan s'ha de fer esment d'espanyols es remarca l'excepcionalitat del fet, situació que correspon a la realitat d'aquells anys a Formentera, segons els testimonis de persones de l'illa que tingueren contactes amb els hippies.

De fet, la Policia arriba a parlar de “españoles que los emulan” (els hippies) per referir-se a ciutadans de l'Estat espanyol que es mesclaren amb els hippies. “Son pocos”, diu l'esmentat informe de data 11 de maig de 1969 fent referència als espanyols, “los que han logrado identificarse con ellos, pues en el fondo los extranjeros llevan sus teorías a la práctica y no así los españoles que van a lo que les conviene, no valiéndoles sus falsas e iguales indumentarias”.

Per a la Policia, seguint amb l'ampli informe esmentat, el “problema” hippy no és propi de Formentera, sinó que constitueix un “problema mundial... si analizamos los problemas existentes para resolver los casos que ocurren en Norteamérica, o Europa en cuanto alteraciones de orden público, delitos contra la salud pública y asesinatos cometidos por drogas, lo que ocurre aquí no tiene punto de comparación”.

A més, l'autor de l'estudi considera que la ubicació a Formentera de milers de hippies és circumstancial, perquè si trobessin impediment “buscarían una Formentera-II y así sucesivamente”.

Entre els motius que haurien portat els hippies a escollir Formentera, s'esmenta la poca i mal dotada policia, els preus econòmics i les condicions naturals, amb un clima benigne i un paisatge formós.

4. Estiu de 1969. La repressió s'endureix

Conegut el fenomen hippy a través dels informes dels serveis policíacs d'informació, el delegat del Govern a les Pitiüses elaborà un pla de repressió dels hippies a Formentera que elevà al governador civil. Aquest, després de nous informes, endurí les propostes i les va transmetre, en un document datat el 9 de juny de 1969, al ministre de la Governació. Hom preveia que amb l'acabament del curs a les universitats començaria "la invasión" de Formentera.

Les propostes del delegat del Govern a les Pitiüses, elaborades amb la col·laboració dels caps de la Policia i de la Guàrdia Civil, feien especial esment en el caràcter "nacional" de la problemàtica i, en aquest sentit, la principal proposta era impedir l'arribada a les Pitiüses dels hippies. Al marge d'aquesta recomanació de caràcter general, les propostes per controlar l'anunciada invasió dels hippies foren:

- Control de les barques de servei regular Eivissa-Formentera. En aquell moment hi havia dos vaixells en funcionament, "si bien está prevista la puesta en funcionamiento de una tercera lo que, sin duda agravará el problema al facilitar un mayor movimiento de personas" (Segons Joan Marí Cardona [MARÍ, 1983: 198-200] des de 1965 hi havia en funcionament la *Joven Dolores*, a la qual s'afegiren l'any 1969 les motolances *Tanit* i *San Francisco*).

- Control dels habitatges de lloguer. Segons les dades de l'informe, a Formentera hi havia unes 80 cases de lloguer, a un preu d'entre 800 i 2.000 pessetes al mes.

- Augment dels efectius de la Guàrdia Civil i creació d'una dotació de la Policia a Formentera.

- Agilitació dels procediments d'expulsió.

- Control de l'embarcament de hippies en els vaixells que unien Eivissa

amb Barcelona, València, Alacant i Palma, línies ateses totes elles per la naviliera *Trasmediterránea*.

Damunt la taula del governador civil de Balears, els informes dels diversos departaments sobre la situació a Formentera i les propostes per "limpiar la isla de indeseables" s'amuntegaven mentre els hippies començaven a arribar a Formentera.

A primers de juny de 1969, la presència de hippies a Formentera ja era molt nombrosa. El governador civil de Balears, Víctor Hellín Sol, coneixedor de l'estat precari de les forces de seguretat de l'Estat a Formentera, proposà al ministre de la Governació (comunicació de 9 de juny) una mesura per a restringir l'accés a l'illa de Formentera, sense que consti a l'arxiu consultat que la proposta fos autoritzada ni hi ha notícies que es posés en pràctica.

Segons la proposta del governador Hellín, els no residents tan sols podrien accedir a Formentera després d'obtenir, a la delegació del Govern a Eivissa, una targeta, d'atorgament discrecional i "sin recurso alguno en contrario". Tan sols després d'obtenir aquesta targeta es podria embarcar cap a Formentera "y regresar a Ibiza en un mismo día y con los medios normales de transporte marítimo autorizado, sin que por excusa ni pretexto alguno pueda prorrogarse su permanencia en la isla".

Els no residents a Formentera que volguessin passar la nit a l'illa "precisarán acreditar ante el comandante de puesto de la Guardia Civil de la isla el tener el correspondiente alojamiento, exhibiendo al efecto los comprobantes que se estimen necesarios para acreditarlo". La "pena" proposada per als infractors era l'expulsió de Formentera i la imposició d'una multa de 1.000 pessetes.

4.1. La "col·laboració" i el "rebuig" dels formenterers

Com ja s'ha dit, el fenomen hippy provocà entre els formenterers una divisió d'opinions que, en certa manera, s'ha mantingut. Des del primer moment s'aixecaren veus en contra dels hàbits dels joves "peluts", però aquests sempre trobaren un formenterer disposat a llogar-los una casa, servir-los una cervesa o vendre'ls tot allò que necessitaven i estaven disposats a pagar.

Però fou en la qüestió immobiliària on més es manifestà la "col·laboració" detectada per les autoritats. En diversos informes es recull que hi ha un nombre molt elevat d'habitatges que es lloguen als hippies a preus entre les 800 i les 1.500 pessetes al mes. Els funcionaris de "Información y Turismo" lamentaven que aquests lloguers, a banda de ser il·legals, degradaven la imatge turística en tractar-se d'habitatges en molt males condicions.

A més, els serveis de seguretat detectaren que s'estaven construint a corre-cuita nous habitatges precaris amb la intenció aparent de llogar-los als hippies, la qual cosa féu que, en una comunicació al delegat del Govern a les Pitiüses amb data de 4 de juliol de 1969, el governador civil ordenés a la Guàrdia Civil un estricte control sobre les obres en construcció; els agents havien de demanar la llicència municipal i l'autorització militar, necessària en aquells temps per edificar a Formentera.

En un altre informe es parla de la picaresca detectada: amb una certa complicitat municipal, les obres s'aturaven just el dia que es traslladaven des d'Eivissa els inspectors encarregats de vetllar per la legalitat urbanística. En aquest sentit, un informe policíac apunta directament a l'Ajuntament quan diu que "se sabe por informe verbal de persona que vive en Formentera y que merece toda mi confianza que, con motivo de la visita oficial del gobernador civil en aquella isla, se ordenó se parasen muchas obras durante 24 horas y que se supone que actualmente están ya terminadas; muchas de ellas lógicamente no se ajustan a ninguna norma ni ley". Per fer front a unes autoritats locals "demasiado condescendientes" i acabar amb "la anarquía" urbanística, el cap policíac que signa l'informe en qüestió proposa una "extremada vigilancia" de les construccions per part de la Guàrdia Civil i el desplaçament a Formentera, cada dues setmanes de funcionaris de la "Inspección Oficial de la Vivienda".

Les autoritats franquistes s'adonaren que el fenomen hippy era vist amb complicitat, i fins i tot simpatia, per una part notable de la població de Formentera, i per això endegaren un pla amb l'objectiu de crear, amb les especificitats del moment, un estat d'opinió contrari als hippies, tant a Formentera com a Eivissa. Aquest moment coincidí amb les accions violentes d'alguns formenterers, possiblement atiades per les mateixes autoritats, contra els hippies. Sospitosament, en els arxius del Govern Civil no quedà constància escrita d'aquest incident, i sí del ressò del "malestar" de la població illenca envers els hippies.

En aquest context, el dia 1 d'agost de 1969, l'alcalde de Formentera, Antoni Serra Torres –era alcalde de Formentera des de 1938 i ho fou fins al 20 de març de 1970, quan fou substituït pel seu fill Antoni Serra Colomar– adreçà una carta al Governador Civil "y Jefe Provincial del Movimiento" demanant mà dura contra els hippies i, en concret, que la Guàrdia Civil impedís pernoctar a l'illa tots aquells que no estiguessin allotjats en establiments turístics. L'alcalde, en la seva carta, diu que és difícil el control dels joves "una vez se han desparramado por toda la isla", on hi porten "su vida licenciosa y descontrolada, dedicándose muchas veces al pillaje de frutos de nuestros campos, movidos tal vez por su falta de recursos".

L'alcalde fa esment també de la qüestió moral: "...venimos comprobando

la triste realidad de una gran afluencia de juventud extranjera de uno y otro sexo, que por su vida extravagante y conducta pública antisocial están minando seriamente el porvenir material y, sobre todo, el patrimonio moral de esta juventud isleña”.

Una setmana després, el 7 d'agost de 1969, té entrada a l'Ajuntament de Formentera un escrit signat per uns dos-cents “cabezas de familia” en què es demana a l'alcalde el mateix que aquest havia demanat al governador civil: que s'impedís l'entrada a l'illa “a toda clase de gente que no reúna las condiciones humanas de sociabilidad”.

A l'escrit també s'aborda, una vegada més, la qüestió de la moral, en el sentit donat durant el franquisme a aquest terme. Així, els caps de família formenterers lamenten que “la inmoralidad pública ha llegado a tal extremo que es ya normal y corriente verlos por los bosques y playas practicando el desnudismo y el amor libre, no respetando nada ni a nadie. Igualmente son adictos a tomar drogas, provocando escándalos públicos a cualquier hora de la noche; esta conducta influye desastrosamente en nuestra juventud...”.

Els formenterers signants de l'escrit es queixaven de l'atemptat a la propietat privada que constituïa la presència dels joves a les seves finques. “Esta clase de gente”, es deia a l'escrit, “no respeta nada, destrozando viñas, higueras, toda clase de árboles frutales, bosques, etc, robando toda la fruta que encuentran. Desperdician y ensucian el agua de las cisternas...”.

Immediatament després d'aquestes preses de posició començaren els atacs contra els hippies. El sociòleg Carlos Gil Muñoz –testimoni de primera mà– esmenta la violència de determinats formenterers contra els hippies, manifestada de forma especial a l'estiu de 1969, al seu llibre *Formentera una comunidad en evolución*. “Se formó”, explica, “un grupo de ciudadanos que recorría la isla, echando a todos los que dormían bajo los árboles o en la playa, hecho que muchos residentes consideraron arbitrario y un atentado a la libertad. Con ello, se puso de manifiesto, por un lado, cierta animosidad hacia estos jóvenes cuyo comportamiento ordenado no justificaba en absoluto tal medida, y por otra parte, el peligro que puede suponer para una comunidad el que algunos de sus componentes fomenten, con criterios personales, una violencia que no se plasmó en altercados, precisamente porque no hubo reacción contra este grupo por parte de sus víctimas” (GIL, 1970: 98).

Una altra sociòloga que en aquells moments era a Formentera atreta pel fenomen hippy, la francesa Danielle Rozenberg, explicà en una entrevista recollida a *Ibiza, la senda de los elefantes*, que “de pronto, los isleños dejaron de ser neutrales y tomaron parte activa en el tema” (PLANELL, 1986:32). Rozenberg destaca la importància de la sèrie d'articles apareguts al ABC (vegeu l'epígraf referit a premsa) que, segons interpreta, *infor-*

maren la població de la dissociació entre la moral *correcta* i la dels hippies. La sociòloga francesa, autora d'una investigació titulada *Ibiza, una isla para otra vida*, que inicià el 1967, explica al ja esmentat llibre *Ibiza, la senda de los elefantes* la seva estranyesa inicial per la tolerància dels formenterers i dels eivissencs. També considera que els hippies trencaren el tipus de relacions que els illencs havien mantingut amb els turistes fins aleshores, basades en una qüestió econòmica clara (el turista com a font d'ingressos) i un cert distanciament que convertia la situació en molt còmoda pels illencs. "De pronto", diu la sociòloga francesa, "el hippy rompió este *modus vivendi* tácito. Iban a los mismos bares que los ibicencos, fumaban con ellos, nadaban en las mismas playas que los turistas, a veces desnudos, y además no gastaban dinero" (PLANELL, 1986:32), punt, aquest darrer, qüestionable perquè, com es reconeix en els informes oficials, els hippies sí constituïren a Formentera una font d'ingressos primordial.

En aquest sentit és prou aclaridor el testimoni del ja esmentat Josep Tur Cardona, propietari de la *Fonda Pepe*, recollit per Carlos Gil Muñoz al seu llibre i referent al temps en què les mesures policiaques ja havien provocat una davallada del nombre de hippies: "... si los echan y no ponen alojamientos en condiciones, no vendrán otros y nos quedaremos sin unos y sin otros. Antes... solíamos cambiar un promedio de ochenta mil pesetas diarias, sólo en San Fernando. Este año [1970] el promedio es de unas veinte mil pesetas. Y ese dinero se quedaba aquí, en pagar pensiones, taxis, etc." (GIL, 1971:97).

El punt d'inflexió que suposà el fet que grups de veïns decidissin passar a l'acció, incitats i protegits per les forces de seguretat de l'Estat, féu que en els informes oficials es deixés de lamentar la complicitat de la població amb els hippies, fet que també coincidí amb enèrgics escrits del batlle de Formentera contra els que ell anomenava "barbudos".

En una comunicació al governador civil datada el 13 d'agost de 1969, el delegat del Govern a les Pitiüses –després de produïdes les primeres accions violentes contra els hippies i de l'escrit signat pels "cabezas de familia"– ja no parla de hippies, sinó que empra l'eufemisme "grupos de turistas disconformes", als quals atribueix una "peculiar forma de vivir y comportarse", al marge de "nuestras costumbres y usos sociales o convencionales generalmente admitidos, cuya observancia se hace indispensable para la armónica estructuración social basada en el principio de libertad pero con las limitaciones que impone el respeto a nuestros semejantes, el decoro, la decencia, y nuestro sentido cristiano de la vida". Als "turistas disconformes", hom atribueix la condició de "serio problema y una faceta negativa de lo que se ha dado en llamar fenómeno sociológico del turismo, al amparo del cual individuos que integran el sector socialmente

patológico, con su desprecio, indiferencia y resistencia pasiva al cumplimiento de las normas de convivencia, viene a representar una clara amenaza y un evidente peligro social encubierto y solapado”.

El representant del Govern a les Pitiüses, a l'esmentat escrit, justifica les accions violentes contra els hippies –als quals en tot moment s'atribueix una 'resistència passiva'– perquè “la alarma e inquietud de la población de Formentera se halla plenamente justificada”.

4.2. L'activitat i el nombre de hippies a Formentera el 1969

Els informes sobre l'activitat dels hippies a Formentera recollida en els informes policíacs fan palès el bon grau de coneixement del fenomen hippy que assoliren les forces de seguretat que, paradoxalment, no aconseguiren en cap moment fixar amb certesa el nombre de hippies residents eventualment a Formentera.

Emperò, en el moment àlgid de la presència hippy a l'illa, a l'estiu de 1969, els informes assenyalen la xifra de 1.300. Aquesta quantitat representa que hi havia quasi un hippy per cada 2,35 formenterers -el cens era en aquell moment de 3.066 habitants. En relació al nombre de turistes (si més no pel que fa als allotjats a places legalitzades), hom pot afirmar que hi havia més hippies que turistes convencionals (el nombre de places hotel·leres l'any 1969 era de 986; el total de turistes fou de 7.233 i el d'estances de 109.045 [GIL, 1971: 124]).

El nombre màxim de hippies a Formentera l'any 1968, que apareix en un informe oficial, és de 700. Després de preveure la presència en massa per a l'estiu següent i adoptar una sèrie de mesures per impedir-ho, les autoritats es trobaren que el nombre quasi s'havia duplicat.

Els serveis d'informació de la Guàrdia Civil constataren també que els hippies mantenien una elevada activitat sexual i un grau de promiscuïtat que anava més enllà dels tòpics. Així, en un informe d'aquell estiu adreçat al governador civil es diu que “se ha descubierto, por los informes de los médicos de Ibiza, en los que se podía citar: el doctor D. Julián Vilás, el doctor Alfredo Roig y otros más, que hay una gran afluencia de melenudos y melenudas en sus consultas, afectados de terribles enfermedades de tipo venéreo y la mayoría de ellos son procedentes de Formentera. Se presume que un tanto por ciento muy elevado son menores de edad. Se estima que el número a los que pueda afectar esta enfermedad en Formentera se aproxima a los 300”. Segons aquestes dades, un de cada quatre hippies de Formentera patí una malaltia de transmissió sexual amb símptomes prou notables com per anar a tractar-se a Eivissa malgrat que a Formentera existia l'anomenat “Centro Rural de Higiene” i la consulta privada del metge Josep Peris.

El nudisme era una de les pràctiques que més semblaven molestar la Guàrdia Civil. Hi ha arxivades dotzenes de denúncies contra nudistes, totes elles signades per joves agents, la qual cosa sembla relacionada amb la manca de recursos esmentada; sense vehicles de cap tipus, els guàrdies havien d'encaçar els hippies a la carrera per les platges i cales de l'illa.

La zona preferida dels hippies per establir-se fou Migjorn, un tram litoral en aquells moments pràcticament verge i relativament proper a Sant Ferran, on hi havia el referent de la *Fonda Pepe* i comerços on proveir-se. A la mateixa zona de Migjorn, el *Blue Bar* es convertí en punt d'encontre.

El capellà de Sant Ferran, actuant de confident policíac, assegura, en un informe d'agost de 1969 tramés al Govern Civil, que la pressió dels veïns allunyà bona part dels hippies de la Mola, "y, ahora, donde más hay es en Mitjorn y S. Fernando. El centro es el lugar que vulgarmente se llama de sa Mata, situada entre Can Marí y Bar Pulpo. San Fernando, sin verlo, es difícil creer cómo está la Fonda Pepe y el bar San Fernando, donde comen y se retiran luego a la parte de Mitjorn. La mayoría están en el bosque".

El mossèn relata que "al anochecer, por la carretera, desde San Francisco hasta Bar Tortuga (Km.7) continuamente se encuentran grupos que en uno y otro sentido haciendo stop y molestando en su modo de caminar". El capellà es preocupa també per la imatge que donen els hippies a l'illa, perquè "Formentera es pobre, pero ver esa mayoría de melenudos... por las playas, por los bares, sentados en las aceras de San Fernando, esperando el correo en S. Francisco... da a la isla un aspecto de pobreza, miseria y abandono que no puede imaginar quien no lo haya presenciado".

Pel que fa a la *qüestió moral*, el capellà-confident policíac fa la seva pròpia aportació al tòpic del nudisme a les platges i de la promiscuïtat sexual: "En las casas alquiladas, según noticias, fácilmente se duchan junto a las cisternas que hay junto a las casas y muchos de ellos cerca de caminos, sin reparos de ninguna clase". Pel que fa a les platges, "se ha llegado a un extremo nunca pensado: es muy difícil ir a la playa sin ver varios casos" [de nudisme].

4.3. Expulsions governatives

Segons es desprèn de les còpies d'uns tèlexs datats el 23 i el 24 de setembre, intercanviats entre el sotsecretari de Seguretat del ministeri de la Governació i el governador civil de Balears, almenys des del primer d'agost de 1969, el Govern Civil tenia delegada la potestat d'expulsar estrangers, potestat que corresponia al sotsecretari. Molt possiblement aquesta "descentralització" administrativa estigué relacionada amb la tradicional baixa

activitat de l'aparell burocràtic de l'Estat durant l'estiu i, de forma molt especial, al mes d'agost.

En el primer dels tèlexs en qüestió, el de 23 de setembre, el sotsecretari demanava informació sobre el nombre d'estrangers expulsats pel Govern Civil des del primer d'agost i d'acord amb l'esmentada delegació. En la resposta, l'endemà, el governador civil donà la xifra de 260 ciutadans estrangers expulsats, "propuestos todos ellos por el Ilmo. Sr. Delegado del Gobierno en Ibiza y Formentera", punt que confirma que la qüestió hippy es manifestà només a les Pitiüses i, de forma especial, a Formentera.

La resposta al sotsecretari, i d'acord amb la seva petició, precisa els motius de les expulsions: "La mayor parte al ser invitados a salir cumplieron voluntaria e inmediatamente la indicación y otros salieron el mismo día de su llegada al cerciorarse carecían de medios económicos de subsistencia en la isla. Las principales causas de tales medidas son las infracciones de las más elementales normas de convivencia social entre las que pueden señalarse además y conjuntamente la falta de domicilio fijo, habitar en edificaciones sin condiciones, dormir al aire libre, vagabundeo, mendicidad, atuendo indecoroso, falta de higiene personal, desnudismo, inmoralidad, promiscuidad de sexos, conducta sospechosa, etc...".

5. 1970: expulsions generalitzades d'estrangers i mutació del fenomen hippy

La presència en massa de hippies a Formentera fou, en tot moment, un fenomen estacional i vinculat al període de vacances a les universitats. Després de l'estiu de 1969, quan els hippies se sentiren realment perseguits a l'illa, molts desistiren de tornar a Formentera. A més, els que ho feren, es trobaren amb unes forces de seguretat més bregades en la repressió i amb un estat d'opinió rascanyós, si més no, en relació a anys anteriors.

A més, Eivissa actuà com un autèntic filtre per impedir l'arribada de hippies a Formentera. L'Estat havia reforçat els dispositius i adequat els mecanismes jurídics i administratius per fer front al fenomen. Per exemple, des de finals de 1969 la simple denúncia d'un guàrdia civil per nudisme significava la retirada del passaport i l'obligació del seu titular d'anar a cercar-lo a la delegació del Govern a Eivissa, on havia de pagar una sanció de 1.000 pessetes i fer-ho amb paper de l'Estat. Paradoxalment, un bany en contacte ple amb la natura portava aquells joves a veure's tot d'una submergits en la grisa burocràcia franquista.

5.1. Control burocràtic

Des de l'aparell de l'Estat s'optà per posar tot tipus d'entrebancs burocràtics tant als joves hippies com als empresaris que es beneficiaven de la seva presència, majoritàriament estrangers i als quals hom relacionava amb el fenomen. Des de la delegació del Govern a les Pitiüses s'endegà un pla per controlar els estrangers amb activitats comercials i, especialment, pel

que feia als bars. La recomanació del titular de la delegació a l'ajuntament fou l'aplicació d'un "criterio restrictivo en cuanto a la concesión de tales licencias" (de funcionament de negocis a estrangers).

El 1970, dels 736 bars oberts a les Pitiüses 80 eren propietat d'estrangers, fet qualificat de molt preocupant pel delegat del Govern. En el cas de Formentera, el nombre de bars propietat d'estrangers era de set, tot i que els dos principals punts d'encontre dels hippies, la *Fonda Pepe* i el *Blues bar* eren propietat d'espanyols. Almenys onze bars propietat d'estrangers foren clausurats aquell any a les Pitiüses, mesura aplaudida des de *Diario de Ibiza* amb arguments idiomàtics: en molts d'aquells establiments no es parlava espanyol (ROMERO, 1996:65).

En un informe al governador civil datat el 22 de setembre de 1970, el delegat del Govern a les Pitiüses demana que tot el pes de la burocràcia caigui sobre els estrangers que vulguin tenir, o tinguin, negocis a les Pitiüses com a mètode per a condicionar les seves activitats, sovint refugi d'estrangers "indeseables". Entre les peticions del delegat governamental, una, encara avui, vigent: la creació a Eivissa d'una Inspecció de Treball.

5.2. Expulsions i "invitacions" a abandonar les Pitiüses

Els informes oficials consultats xifren en 1.104 el nombre de persones expulsades de les Pitiüses entre els mesos d'abril i agost de 1970. Per primera vegada, les autoritats mesclen els espanyols, un total de 56, en una problemàtica fins aquell moment *reservada* als estrangers. La xifra apareix en un ofici i en estadístiques annexes enviades pel delegat del Govern al governador civil amb data 8 de setembre; fa referència conjunta a les illes d'Eivissa i Formentera, sense desglossament, i hom parla de "súbditos extranjeros y españoles que han abandonado hasta la fecha las islas de Ibiza y Formentera por haber sido previamente invitados a ello, dada su conducta anti-social, falta de medios económicos, domicilio desconocido y vagabundeo".

Però segons es dedueix d'una comunicació de 31 de juliol del delegat del Govern al governador civil, una cosa eren les "invitacions formals" a abandonar les Pitiüses i una altra el cas de persones qualificades de "*non gratos* que han abandonado estas islas atendiendo a simples requerimientos". Així, en el període comprès entre maig i juliol de 1970 es produïren 356 "invitaciones formales" a abandonar les Pitiüses, mentre que, segons el document esmentat, "otros seiscientos" ciutadans marxaren d'Eivissa o Formentera en direcció a la Península "atendiendo a simples requerimientos". Si la relació entre les dues possibles causes de la marxa (la "invitación formal" o el "simple requerimiento") es mantingué, entre

maig i agost de 1970 haurien abandonat les Pitiüses en contra de la seva voluntat unes 3.000 persones, majoritàriament estrangeres i d'unes característiques estètiques i de comportament social hippy.

En el mateix document de data 31 de juliol s'esmenten les dificultats per poder fer efectives les expulsions. "Surgen dificultades", diu el document, "en cuanto a los desplazamientos a puertos de la Península dado que muchos de ellos carecen de medios económicos, a este respecto se cuenta con el ofrecimiento de la Junta de Fomento de Turismo, que en su deseo de colaborar facilitará los pasajes necesarios o ayudas económicas pertinentes para los traslados de los individuos citados".

L'aparell repressiu de l'Estat es descentralitzà per ser més eficaç; aquest apropament de la capacitat de decisió al problema hippy es traduí en un notable augment de les expulsions, que l'estiu anterior havien estat potestat delegada del governador civil però tan sols en un petit període. El 6 d'abril de 1970, segons un document que es conserva a l'Arxiu consultat, la direcció general de Seguretat delegà en el governador civil de Balears "las facultades que me están conferidas en orden a la admisión, permanencia o expulsión de extranjeros que lleguen a las Islas Baleares en régimen turístico, desde el 1º de junio al 30 de septiembre del corriente año". En la comunicació es cita com a legislació aplicable el decret de data 4 d'octubre de 1935 "sobre régimen de extranjeros".

Posteriorment, el 27 d'agost, el director general de Seguretat de l'Estat envià un tèlex urgent a tots els governadors civils (una còpia del qual es conservà a la Secretaria del Govern Civil de Balears), en el qual s'estén al conjunt de l'Estat i es converteix en indefinida la delegació sobre les expulsions que ja tenia el governador civil de les Illes. "En su consecuencia", es diu al tèlex, "a partir de este momento y hasta nueva orden V.E. no necesita consultar a esta dirección general para proceder a la expulsión de los mencionados individuos". En aquest tèlex s'ordena que "ante la agudización y extensión de faltas a la moral y a las buenas costumbres de algunos hippies y de otros tipos de turistas indeseables es preciso que la policía actúe con el máximo celo y rigor en la persecución de las contravenciones citadas procediendo los gobernadores respectivos a la inmediata expulsión de los contraventores".

D'aquesta darrera ordre s'infereix, d'una banda, l'extensió al conjunt de l'Estat d'una problemàtica centrada en un principi a Formentera i Eivissa, i d'altra banda, els resultats positius de les expulsions en massa, facilitades i agilitades en facultar el governador de Balears per ordenar-les.

Les expulsions en massa d'estrangers eren conegudes per l'autoritat judicial de les Pitiüses malgrat fer-se sense cap tipus de garantia. En el document esmentat de data 31 de juliol de 1970, el delegat del Govern informa al seu superior d'una reunió entre els comandaments policíacs i el

jutge de primera instància i instrucció, en la qual “se trató de coordinar los servicios y programar la actuación a este respecto, quedando todos los asistentes impuestos en la trascendencia y gravedad del problema y de la negativa faceta de lo que se ha dado en llamar fenómeno sociológico del turismo. Como resultado de todo ello se ha dispuesto por mi Autoridad que la Guardia Civil por una parte y el Cuerpo General de Policía y Policía Armada por otra se establezca y preste un servicio permanente que tenga por objeto el control constante de esta clase de individuos, que en los casos que proceda se pondrán a disposición judicial siempre que los hechos denunciados encajen en la normativa vigente en esta materia y a efectos de su posterior expulsión del territorio nacional. En otro caso se formula invitación previa para el abandono por parte de los mismos de estas islas de aquellos considerado *non gratos*”.

5.3. Mutació del fenomen hippy

La repressió per part de l'aparell de l'Estat franquista de la qual foren objecte els milers de joves que cercaren a Formentera i a Eivissa la seva particular Itaca influí de forma decisiva en el fet que el flux, després del zenit de 1969, davallés de forma significativa en 1970 i de forma especial després d'aquest any, en el qual es produïren expulsions en massa.

De forma paral·lela, molts d'aquells joves –malgrat tractar-se d'un nombre significatiu per a les Pitiüses no ho és en relació al conjunt dels milers de hippies que acolliren les illes en el període que hem analitzat – es convertiren en residents, com ha estudiat de forma exhaustiva Danielle Rozenberg (ROZENBERG, 1990:50-51)

Aquest arrelament a les Pitiüses dels joves contestataris, molts d'ells reconvertits en artesans, féu que la seva actitud davant la repressió variés i deixessin de banda la resistència passiva de reminiscències gandhianes que tant incomodava les forces de seguretat. A partir de 1970, els informes policíacs consultats recullen els estratagemes legals de molts “indeseables” per justificar la seva presència a les Pitiüses.

De tota manera, el punt culminant d'aquesta mutació dels hippies en relació a les forces de seguretat es produí a Santa Eulàlia el juliol de 1971, quan uns tres-cents d'aquells joves, després d'una enèsima arbitrarietat de la Guàrdia Civil, es feren durant unes hores el amos del poble fins que totes les forces policíaqes disponibles a l'illa els varen reprimir.

6. Premsa

La pacífica arribada de hippies a Formentera es produí poc després de l'entrada en vigor, l'any 1966, de la *Ley de Prensa* impulsada per Manuel Fraga Iribarne. Aquest fet permeté que els mitjans de comunicació espanyols tractessin la qüestió que, a més, visqué els seus moments àlgids quan els diaris combaten l'anomenada *sequera informativa* amb *serps d'estiu*.

En tractar-se d'una qüestió no estrictament política, protagonitzada per estrangers i de la qual era *víctima* Espanya, els periodistes del moment pogueren abordar-la sense les prevencions habituals en altres assumptes.

Des dels serveis de Seguretat de l'Estat es féu un seguiment intens de tot allò que es publicà sobre la presència de hippies a les Pitiüses. Als arxius de la Secretaria del Govern Civil de Balears, i al costat de feixucs informes d'autoritats i dels serveis d'informació, s'arxivaren tota classe de retalls de premsa -quasi sempre estatal- i fins i tots acudits publicats a diaris i revistes sobre la presència hippy a les Pitiüses.

En almenys un dels casos, una sèrie d'articles publicats pel diari *ABC* a l'estiu de 1969 signats per Alfredo Semprún, hi estigueren darrere els serveis de Seguretat de l'Estat (en concret, el delegat especial de la direcció general de Seguretat de l'Estat a Balears). Aquest alt càrrec mantingué contactes previs amb el periodista i ordenà a un inspector en cap del Cuerpo General de Policía adscrit a la Comissaria d'Eivissa i responsable d'Estrangers, Juan Fernando Pelletier Roman, que facilités al periodista informació per escriure els seus articles.

Els articles de l'*ABC* foren determinants per crear un clima de rebuig a tot l'Estat contra els hippies, i de forma molt especial a les Pitiüses, com observa Danielle Rozenberg (PLANELLS, 1986:32). Després de la publicació d'aquells articles la repressió s'endurí, les expulsions es multiplicaren i aparegueren els grups de ciutadans disposats a fer fora els hippies.

Diario de Ibiza actuà de forma freqüent com a altaveu dels articles

publicats arreu en contra dels hippies –i de forma molt especial a l'esmentat cas de la sèrie a l'*ABC*–, seguits de tres-centes *cartas al director* demanant la seva expulsió, signades amb noms i cognoms sospitosament comuns a les Pitiüses. En aquells moments *Diario de Ibiza* era editat pels germans Francisco i Juan Verdera Ribas, ambdós vinculats al Foment de Turisme, entitat que pagava els passatges dels expulsats, segons consta als documents consultats. Juan Verdera Ribas era, a més, alcalde d'Eivissa quan *ABC* publicà la seva sèrie d'articles i el plenari acordà, el 30 d'agost de 1969, adreçar-se al director del periòdic per manifestar “su profundo disgusto por la falta de objetividad, manifiesta exageración, profusión de errores e irresponsable información vertida en la serie de artículos publicados últimamente en dicho diario por don Alfredo Semprún sobre el mito hippy y las drogas en Ibiza, tan en desacuerdo con la acreditada responsabilidad y ponderación del expresado periódico”.

Rozenberg afirma a *Ibiza, una isla para otra vida* en relació al paper de *Diario de Ibiza* que “es frecuente que el *Diario de Ibiza*, el periódico de la isla, vocifere. Este periodicocho reclama la expulsión de los indeseables y un control estricto de aeropuertos y desembarcaderos” (ROZENBERG, 1990:17). En el llibre esmentat hi ha un capítol dedicat a la projecció d'Eivissa i els seus habitants en els mitjans de comunicació escrits europeus entre 1969 i 1974.

6.1. Els articles publicats a *ABC*

Escrits en un to molt àgil i emprant sovint l'estil directe, la sèrie d'articles de Semprún començaren a publicar-se el 23 d'agost de 1969, al temps que es feia pública una operació de la Guàrdia Civil a can Mata, al municipi eivissenc de Sant Josep, en la qual es detingueren 26 persones per consumir drogues i anar despullades en una festa de lluna plena.

El primer article de la sèrie reproduceix de forma quasi textual -sense citar-ho- diversos informes confidencials dels serveis d'informació per centrar el tema i posar el lector en antecedents. Ja des d'aquest primer article, emperò, l'autor emfasitza la manca de recursos legals que té la Policia per acabar amb la plaga i informa de la creació de grups de ciutadans “en defensa de las buenas costumbres”, disposats a arribar on les forces de seguretat no podien fer-ho.

En successius lliuraments, i sense deixar d'incidir en cap moment en el doble eix *manca de recursos legals-ciutadans disposats a tot*, *ABC* presentà les Pitiüses com unes illes plenes de viciosos de tot tipus, droga circulant per tot arreu i escenari de la perdició de joves de bona casa. En cada lliurament, a més, es donaven els noms i es feia una petita història de

personatges populars en el món bohemi del moment, presentant-los com a autèntics depravats contra els quals la Policia no podia fer gairebé res.

El relat d'un "portaveu autoritzat" de la Policia –es tractava de l'inspector en cap Pelletier– servia per dramatitzar els relats de Semprún i prevenir tota l'Espanya *com cal*, lectora de l'*ABC*, dels perills de les Pitiüses i de la necessitat de posar-hi remei. "El espectáculo dantesco, casi demential", deia un d'aquests articles, publicat el 27 d'agost de 1969, "de cientos de jóvenes de uno y otro sexo, totalmente desnudos, encerrados en una de las grandes cuevas de Formentera, presa de los efectos dispares de la droga. Sentados alrededor de una calavera -obtenida unas noches antes profanando un cementerio- con la sola excusa, con la única finalidad confesada de identificarse con el acto "sobrenatural" del plenilunio. Durante jornadas enteras, en el mayor de los secretos, descienden como hormigas por los aislados acantilados de Formentera introduciéndose en el enorme agujero. Allí, muchos, casi niños todavía, van a ser iniciados en un nuevo ambiente de vida animal... Y todo ello llevado a cabo con el sigilo y bajo el secreto que haga imposible nuestra actuación previa. Es desesperante, créame, ver cómo la juventud se pierde a sí misma... Los resultados de estas orgías no se hacen esperar... Suicidios y chiquillas desgraciadas que lloran por unas horas su debilidad. Justo hasta que son nuevamente recogidas por la marea..."

Aquest article, publicat el 27 d'agost, un dels de major impacte per mor de presentar el fenomen hippy com a potencial pervertidor de qualsevol jove de bona casa –es parlava fins i tot de la filla menor d'edat d'un diplomàtic– acabava reflectint el sentiment d'impotència policíaca davant les seves limitacions legals. Així, l'interlocutor del periodista deia: "Los detenemos, les interrogamos y los ponemos a disposición del juez. Si usted los contemplara en un interrogatorio sentiría la misma e intensa angustia que nos domina a todos los agentes que formamos esta plantilla. Totalmente indiferentes, sin dignidad, sin pudor alguno, admiten sus faltas como si nada les importara. Permanecen sentados en los bancos de la Comisaría, indolentes, irónicos incluso, hasta que les corresponde ser llevados ante el juez".

De la documentació de l'arxiu del Govern Civil consultada s'infereix que els articles publicats a l'*ABC* foren planificats pel delegat especial a Balears de la "Dirección General de Seguridad", amb qui el periodista Semprún s'entrevistà a Palma abans de traslladar-se a les Pitiüses, on romangué entre els dies 3 i 6 de juliol de 1969. Semprún arribà a Eivissa sense conèixer l'inspector Pelletier, però amb una targeta de visita particular del delegat especial de Seguretat a les Illes. El periodista de l'*ABC* s'entrevistà amb l'agent a la Comissaria i el trucà posteriorment per comentar-li els articles que estava a punt publicar.

L'impacte de la sèrie d'articles de Semprún provocà el començament d'una investigació oficial, en la qual els inspectors Hernanz y Villamor informaren dels contactes i dels continguts de les converses telefòniques del seu company amb el periodista. Pelletier fou traslladat, sense que als expedients consultats hi figuri cap sanció, tot i que fou acusat de facilitar a la premsa dades reservades.

Els articles de Semprún començarien a publicar-se el 23 d'agost, coincidint amb les informacions d'un èxit policíac a Eivissa, de forma simultània a l'aparició de grups de formenterers repressors de hippies i uns dies després que l'alcalde de l'illa trametés al governador civil un escrit signat per dos centenars de "cabezas de familia".

Immediatament després de la publicació dels articles de l'*ABC* començaren les expulsions en massa d'estrangers, fetes al marge de qualsevol control judicial.

7. Conclusions

Tot i tractar-se d'una investigació centrada en un breu període de temps, els resultats que s'obtenen a partir de la documentació, fins ara inèdita, objecte d'estudi, permeten arribar a conclusions, si més no, novedoses i que obliguen a refer la història recent, lluny de tòpics més propis del màrqueting turístic que no pas del rigor històric.

L'estudi permet afirmar que, després de la repressió immediata que el franquisme dugué a terme un cop finalitzada la guerra espanyola, la lluita contra el moviment hippy fou la primera i més important operació repressiva -pràcticament l'única- que l'aparell franquista protagonitzà a les Pitiüses. La manca de qualsevol tipus d'organització política o sindical contrària al Règim, fins pràcticament a les acaballes de la Dictadura, va suposar que la inexistència de problemes derivats de l'actuació de grups considerats subversius aboqués les Pitiüses a una tranquil·litat i un relaxament de l'aparell repressor. És cert que resulta innegable l'existència d'una contínua repressió latent a través de totes les estructures de poder, però no existeix una repressió policíaca d'envergadura fins que els hippies fan acte de presència a final de la dècada dels seixanta.

Un exemple d'aquest clima relaxat que es gaudia en plena dictadura a les Pitiüses es troba en el testimoni d'artistes que, allunyats de qualsevol simpatia amb el Règim, quan arriben a les Pitiüses formulen afirmacions que permeten deduir aquesta possibilitat de plàcida existència en un entorn que no semblava ser el propi d'una dictadura. Així l'artista Hans Laabs dirà "Quan vaig arribar a Eivissa, vaig sentir que era el lloc que jo buscava per oblidar un segle de ferro, foc i desgràcies" o Carlos Sansegundo: "Una volta aquí vaig poder sentir de prop la gran llibertat que ofereix Eivissa, llibertat on fins el saber era lliure" (RODRIGUEZ)

Molt probablement, el hippisme, durant aquests anys que s'han estudiat, va esdevenir, sense saber-ho ni pretendre-ho, el primer moviment d'oposició al franquisme a les Pitiüses. La violenta repressió duta a terme -cal recordar la xifra de 3.000 persones expulsades contra la seva voluntat d'Eivissa i Formentera només l'any 1970- tan sols s'explica perquè el hippisme suposava un dur atac a la moral establerta, un dels pilars més importants que sustentaven el Règim, ja que la imposició d'una moral pública vigent des del primer franquisme fins al final de la dictadura fou una de les obsessions programàtiques de l'aparell repressor. Governadors civils i eclesiàstics (en aquest sentit, no hauria de passar inadvertit el paper de confident de la Policia del capellà de Sant Ferran) compartien la vigilància d'aquesta moral.

Durant els primers anys del Règim, els Governos civils, seguint consignes de la "Dirección General de Seguridad", quan s'apropava l'estiu distribuïen circulars com la que es reproduïx i que dona una idea de l'estricta vigilància en el compliment de les normes morals imposades a les quals estaven subjectes els ciutadans:

"Al acercarse la estación estival y en defensa de la moralidad pública, esta Dirección General hace públicas las siguientes disposiciones:

1º. Queda prohibido el uso de prendas de baño indecorosas, exigiendo que cubran el pecho y espaldas debidamente, además de que lleven faldas para las mujeres y pantalón de deporte para los hombres.

2º. Queda prohibido la permanencia en playas, bares, bailes y, en general, fuera del agua, en traje de baño, ya que tiene su empleo adecuado y no puede consentirse más allá de su verdadero destino.

3º. Queda prohibido que hombres y mujeres se desnuden o vistan en la playa fuera de las casetas cerradas.

4º. Queda prohibido cualquier manifestación de desnudismo o de incorrección, en el mismo aspecto, que pugne con la honestidad y el buen gusto tradicional entre los españoles.

5º. Quedan prohibidos los baños de sol sin albornoz, con excepción de los tomados en solarios tapados a l'exterior."

A finals de la dècada dels seixanta, la situació havia canviat lleugerament, tot i que continuaven les accions de la Guàrdia Civil a les platges vetllant pel compliment de les normes de moral, però també cal recordar que la dictadura ho fou fins al seu final i els deu darrers anys del Règim no varen significar ni de bon tros l'afebliment de la repressió, com sosté Encarna Nicolás: "En el període comprès entre 1962 i 1975 s'observa un ampli procés de redefinició institucional del règim imprescindible perquè tot continués igual. De fet, l'estructura política autoritària no va sofrir modificacions i es va enfrontar

CONCLUSIONS

amb tota violència als conflictes que es generaven des dels diferents fronts" (NICOLÁS 1991: 184).

En aquest sentit, cal fer palès l'interès inicial del Règim a dotar els controls i les expulsions dels hippies d'una aparent legalitat. Resulta quasi paradoxal la reactivació de la legislació de "vagos i maleantes" instaurada per la República amb uns objectius ben diferents dels que hom perseguia en el moment de la seva creació -de rehabilitació social- i que va comportar, en un primer moment, unes certes garanties legals per a les persones objecte d'expulsió, encara que quan el problema hippy es multiplica (1969: un hippy per cada 2,35 formenterers), les expulsions esdevenen totalment arbitràries amb el beneplàcit, que implica la passivitat, dels jutges.

A més de la qüestió moral, que sens dubte a ulls del Règim era la prioritària, la repressió contra els hippies també s'ha de relacionar amb un altre fenomen: el turisme. La dècada dels seixanta fou la de les grans transformacions econòmiques a l'Estat espanyol. Canvis econòmics que cal situar en un context internacional immers aleshores en una de les expansions més eufòriques de la història del capitalisme, la qual cosa es manifestarà a les Pitiüses en un ascens i apogeu del turisme, que passarà a ser el sector motriu de l'economia pitiüsa. L'augment al llarg de la dècada havia estat imparable: en 1961 eren 97 els establiments turístics a Eivissa i Formentera i 42.742 el nombre oficial de turistes mentre que l'any 1970 els establiments turístics eren 295 i 361.670 els turistes arribats a les illes Pitiüses.

No obstant això, el cas de Formentera era substancialment diferent al d'Eivissa. A Formentera no arribà l'electricitat fins al 1968, i la qualitat dels 27 establiments existents no podia aspirar a un turisme precisament de luxe. La presència en massa de hippies provocà la necessitat de crear més places que la immediatesa de la demanda abocaren a un urbanisme i una oferta il·legal que llavors s'inicia i que va marcar per sempre més el desenvolupament turístic a Formentera.

Mentre el Règim semblava preocupat a distingir entre un turisme convenient i un altre que suposava una imatge negativa, la població de Formentera, de manera espontània, sembla haver vist en la presència hippy tan sols uns turistes i consegüentment una interessant font d'ingressos. La situació canvia quan des de les estructures de poder (l'alcalde franquista en aquest cas) s'intenta mobilitzar la població apel·lant a la moral i als perills que els hippies poden representar per a la joventut formenterera. De totes formes, la posició més dual i ambigua és la que manté el "Fomento del Turismo de Ibiza y Formentera", que mentre paga els bitllets per abandonar les Pitiüses als hippies expulsats

il·legalment es val de la seva imatge per promocionar el turisme a les Pitiüses.

De la presència dels hippies hom ha fet una lectura induïda i interessada, marcada per una suposada tolerància que existí, des del distanciament, per part de la població, però s'ha oblidat la repressió que exercí el franquisme durant els darrers anys seixanta sobre aquells joves que situaren Formentera i Eivissa en la seva peculiar ruta de pelegrinatge. La diferent sensibilitat experimentada per la població i el poder franquista davant del fenomen hippy no és d'estranyar en un règim que va ignorar fins als seus darrers dies la voluntat popular.

8. Documents

La relació de documents que s'adjunta no és la totalitat de les fonts consultades a l'Arxiu Històric del Regne de Mallorca. El criteri que s'ha seguit en la inclusió ha estat el de seleccionar aquells que s'han considerat més significatius, sempre que la seva reproducció possibilités una correcta lectura.

Els documents apareixen reproduïts per ordre cronològic. Els subratllats i anotacions que hi surten ja figuraven als originals consultats.

LA REPRESSIÓ FRANQUISTA DEL MOVIMENT HIPPI A FORMENTERA. 1968-1970

DELEGACION DEL GOBIERNO
EN
IBIZA Y FORMENTERA
IBIZA

*16 de mayo de 1968
Junta de O.P. Ibiza
nº 2.*

Núm. _____

NOTA INFORMATIVA

ACERCA DE LAS ACTIVIDADES POLICIALES
EN LA ISLA DE FORMENTERA. 1964-1968.

La Isla de Formentera, ha tenido en este periodo una transformación en el sentido de aumento de población extranjera que ha dado motivo a múltiples intervenciones policiales debido a la clase de individuos llegados a la misma.

Estos, pueden ser considerados como verdadera resto de elementos dispares en sus costumbres: "barbudos", sucios, "beatniks", "hippies", Existencialistas, etc., los que hacen una vida semi-primitiva y dispar. Cuentan con escasos recursos económicos y es público rumor que son en su mayoría habituales a las drogas, y a la embriaguez.

La actuación de esta Comisaría en la citada Isla, tan solo se limita a casos marcadamente específicos y recabados por las Autoridades competentes, pero a estos respectos es obligado el señalar que sería preciso una intensificación de servicios a fin de reprimir las costumbres de las que son propias y que se señala anteriormente.

Entre el elemento español, nada hay que señalar de censurable, sino todo lo contrario, tanto en lo concerniente a actividad político-social, como a criminal.

Ibiza, Junio 1968

DOCUMENTS

	DIRECCION GENERAL DE LA GUARDIA CIVIL	431ª COMANDANCIA PUERTO DE FORMENTERA

1/11/68	Dia.	Fuente	1/11/68	465
---------	------	--------	---------	-----

Informando sobre una reunión clandestina y elementos extranjeros.

DELEGACION DEL GOBIERNO DE
ISLA DE FORMENTERA
26 nov. 1968
Registro de ENTRADA
núm. 4040

Excmo. Señor:

En cumplimiento a lo ordenado en su superior escrito de fecha 21 de los corrientes por el que ordena una información de los hechos denunciados por el que suscribe, el día 4 del actual, en la casa denominada C'an Ferrés Pou, de la demarcación de este Puerto sobre una reunión clandestina de elementos denominados "Híppes"; tengo el honor de participar a la superior Autoridad de V.E., que de la investigación llevada a cabo por dicho Suboficial y personal a sus órdenes, resulta:

1ª-Que la reunión en cuestión, fue como consecuencia de una luna llena, costumbre que dichos elementos suelen aprovechar para reunirse para cambiar sus impresiones en los diferentes aspectos.

2ª-El desnudismo que practicaban en dicha reunión algunos elementos, hombres y mujeres, dice es corriente en estos casos, pues según ellos carece de importancia.

3ª-Las cruces que aparecían en las paredes, sobre una religión, al parecer desconocida, hacen alusión al "budismo" en la que aparentemente quiere decir: que tienen una mujer para varios hombres, hechos que este Suboficial al visitar e inspeccionar algunas casas habitadas por los citados elementos, ha comprobado.

En consecuencia, indudablemente considero que, por todo lo visto y comprobado de las investigaciones llevadas a cabo, esta clase de elementos reunidos en este rincón de España, tranquilo, y dada la situación geográfica del mismo, el esparcimiento de sus casas y la tranquilidad que disfrutan sus habitantes, les da origen a proyectos y fines que indudablemente profundizan poco a poco en la moralidad, y buenas costumbres de nuestro pueblo, y en segundo, el desarrollo de sus actividades, que en muchos casos se les sorprende escribiendo y puede repercutir en el extranjero, pues en su mayoría son estudiantes y de una elevada cultura, pero en ningún caso, pueden justificar su estancia en España de una manera definida, ya que son parásitos que ni son turistas, ni personas sociales con la población civil de esta Isla, único punto de España en que pese haber disminuido de poco tiempo a esta parte en un 60% la población melancólica, todavía existen unos 200 en los que es difícil su control, dado el caso que van deambulando de una parte para otra sin rumbo conocido, a pesar de ello se comprueba que tienen considerables cantidades de dinero para atender a otros que de-

1158

3 DICIEMBRE

8.

IBIZA.

DELEGADO GOBIERNO INTERINO.

DE ACUERDO GUARDIA CIVIL Y POLICIA DEBE DISPONER CON URGENCIA
SERVICIO PERMANENTE VIGILANCIA A LA SALIDA BARCOS DE FORMENTERA Y
EN FORMENTERA A LA LLEGADA BARCOS IBIZA PARA IMPEDIR EMBARQUE O
PROCEDER REEMBARQUE A TODOS AQUELLOS INDIVIDUOS AMBOS SEXOS CARENTES
MEDIOS ECONOMICOS Y DE ASPECTO DESALINADO Y SUCIO Y DE TODO CUANTO
PUEDA AFECTAR A MORAL PUBLICA PERJUDICANDO VERDADERO TURISMO ESAS
ISLAS. PUNTO. ACUSE RECIBO RESEÑANDO ORGANIZACION. DICHO SERVICIO.
PUNTO. SALUDALE.

TRANSMITASE,
H.D.

DOCUMENTS

Excmo. Señor:

615

En cumplimiento a cuanto ordena en su Superior escrito, Sección 2ª, Ngdo. 12.1, núm. 302, de fecha 21 de Febrero último pasado, tengo el honor de informar a V.E. que, conjuntamente con el Comisario Jefe de Policía y Capitán Jefe de la Guardia Civil en esta, ha sido elaborado por esta Delegación del Gobierno el siguiente plan orientado para evitar el traslado a la Isla de Formentera de los elementos denominados "hippies" y que se somete a la superior consideración de V.E.:

1ª.- Control por la Guardia Civil de las embarcaciones que hacen el tráfico regular de pasajeros entre Ibiza y Formentera. En la actualidad existen dos embarcaciones que realizan dicho servicio, el bien está prevista la puesta en funcionamiento de una tercera lo que, sin duda, agravará el problema al facilitar un mayor movimiento de personas.

2ª.- Control de las viviendas que se dedican a alquiler. La Isla de Formentera cuenta con unas ochenta casas aproximadamente que se emplean para su arriendo a los turistas, mediante un precio que oscila entre las 800 y las 2.000 pesetas al mes y no suscribiéndose ninguna clase de contrato. Dichas viviendas no reúnen las debidas condiciones de habitabilidad y en su interior se albergan en ocasiones un número excesivo de personas. A juicio de esta Delegación del Gobierno debería exigirse a todos los titulares la posesión de la cédula de habitabilidad así como estrechar la máxima vigilancia sobre esta clase de negocios tanto en el orden gubernativo como en el fiscal, urbanístico, higiénico-sanitario, etc.; juzgándose procedente dar una mayor intervención al Ayuntamiento a efectos de que, a través de bandos u ordenanzas, haga llegar al vecindario la necesidad de cumplir todas las exigencias legales en la materia.

Cabría también la posibilidad de verificar una estadística lo más exacta posible sobre el número de plazas hoteleras y extra-hoteleras que la Isla está en condiciones de ofrecer a las demandas del turismo; para que, de este modo, y una vez cubiertas todas las plazas, no permitir que se desplacen más personas de las que la Isla está capacitada para recibir.

3ª.- Aumento de los medios personales y materiales de las Fuerzas de Orden Público, especialmente en lo que se refiere a la Guardia Civil, siendo conveniente asimismo la presencia, al menos durante las épocas de afluencia turística, de algunos miembros de la Policía Gubernativa que residan en la Isla para cumplir mejor su cometido.

4ª.- Agilización del procedimiento de expulsión, por vía gubernativa, de elementos indeseables; a tales efectos cabría estudiar una posible delegación de atribuciones en esta materia a favor de esta Delegación del Gobierno que, por un procedimiento sumario y rápido, quedaría facultada para ordenar la expulsión de cuantos individuos se hicieran acreedores a esta medida, dando cuenta con -

LA REPRESSIÓ FRANQUISTA DEL MOVIMENT HIPPI A FORMENTERA. 1968-1970

anterioridad, o posterioridad a V.E. de las medidas adoptadas, en por la vía más urgente y adecuada.

5º.- Por estar íntimamente relacionados los problemas de Ibiza, tera, parece imprescindible arbitrar soluciones de tipo común y m realizado que abarquen a las dos Islas. En este sentido resulta ad arbitrar ante todo los medios más eficaces para impedir que los el melenudos y similares lleguen a la Isla de Ibiza. A este respecto, ten al estudio y consideración de V.E. tres soluciones:

a).- Facultar a las Fuerzas de Orden Público para que, a la llea los medios de transporte especialmente barcos, puedan llevar a ca minuciosa labor de investigación sobre todos los elementos "hippi citando a estos medios económicos de que disponen, lugar donde res tiempo prevista de permanencia en la Isla, etc.; y con la adverten pre de su expulsión caso de que no den una respuesta justificada; averiguaciones que se les hagan sobre los extremos antes aludidos;

b).- Gestionar ante los Organismos Rectores de la Compañía Tra rreña para que impida el acceso a los buques con destino a Ibiza dos a uellos individuos que puedan ser considerados como "hippies", dos y gentes de indumentaria sucia y modales indecorosos.

c).- Psdir la colaboración de las Autoridades de las Provincias celona, Valencia, Alicante y Palma de Mallorca para que, por los med gales a su alcance, obstaculicen la entrada en los barcos de los dñs aludidos en el epígrafe anterior y no les permitan embarcar Ibiza.

Finalmente tengo el honor de participar a V.E. que la expe de los años pasados nos induce a manifestarles que el problema de ppies" ha de ser resuelto a nivel Nacional mediante una extensa c ción de todos los Organismos competentes afectados; y que, por lo q fiere concretamente a nuestras dos Islas, la cuestión básica radica grar que no tengan acceso a ellas puesto que, en caso contrario, se can con frecuencia una serie de situaciones tensas (falta de medic micos para el abono del viaje de regreso, repercusiones en la preñ nacional, crítica del hombre de la calle contra las Autoridades, et siempre fácil solución.

Dios guarde a V.E. muchos años.
Ibiza, 14 de Marzo de 1.969

EL DELEGADO ITN. DEL GOBIERNO,

EXCMO. SEÑOR GOBERNADOR CIVIL DE BALEARES.-

PALMA DE MALLORCA

DOCUMENTS

De:

DELEGACION PROVINCIAL DE BALEARES

Ciudad,
fecha
y ref.º

Palma de Mallorca 24 de Abril de 1969/

EXCMO. SEÑOR

En cumplimiento de lo dispuesto por su Superior escrito nº. 123, Negociado 12,1, Sección 2ª, tengo el honor de remitirle informe sobre los alojamientos no autorizados que han venido arrendandose a forasteros en la Isla de Formentera.

Dios guarde a V.E. muchos años

EL DELEGADO PROVINCIAL

Fdo. Néstor Gallego

A:

EXCMO. SEÑOR GOBERNADOR CIVIL DE LA PROVINCIA.-
CIUDAD

.../...

INFORMACIÓN SOBRE LOS ALOJAMIENTOS DE TODO ORDEN NO AUTORIZAMOS NI CONTROLAMOS POR LA DELEGACIÓN DEL MINISTERIO DE INFORMACIÓN Y TURISMO QUE SUELEN ALQUILARSE EN FORMENTERA A FORASTEROS DE TODAS LAS NACIONALIDADES.-

En esta clase de alojamientos cabe distinguir dos tipos diferentes:

a) Un tipo pequeño chalet o villa, muy bien construido, generalmente de una sola planta, bien amueblado, bien equipado y completo -ducha, inodoro y lavabo- agua caliente y fosa para aguas residuales. Se vieron durante la visita del Inspector 6 de estos alojamientos, algunos ocupados por un precio mensual de 1.200 ptas. todos ellos administrados por un súbdito alemán -ausente ahora- Sr. Rudolf G. Schawabe, residente hace años en Formentera, y que ha sido repetidamente advertido de la obligación de legalizar su actividad. Son unos 30 los chalets que -por cuenta de sus propietarios, todos extranjeros ausentes- administra el Sr. Schawabe, de los que se tiene constancia y nombre; se sugiere con base de este informe se pase pliego de cargos al Sr. Schawabe, el cual, como se dijo, ha sido advertido por la Inspección y la Delegación de la obligación de legalizar su actividad, ya que no solamente administra el alquiler de un conjunto de villas sino que ejerce una actividad propia de Agencia de Viajes.

Para terminar con este tipo de alojamiento, hay que añadir que su clientela es socialmente respetable y no tiene nada que ver con el elemento "hippie" que ha dado lamentable fama a la Isla.

b) Las casas que se han venido alquilando a estos "hippies" pertenecen a una variedad que va desde la casa de campo corriente en la Isla hasta la corraliza de esa misma casa; la demanda de techo y la falta del payés han convertido el alojamiento en carro, de los apechos del ganado en habitáculo de ínfima calidad. De este último -tipo- se visitaron 3: En C'as Ritó se trata de una simple caseta con suelo de tierra. En el molino, es un auténtico molino de viento convertido en curiosa vivienda de dos plantas. A tres metros del molino se ha acondicionado un espacio compartimentado por un simple tabique a lo largo del cual hay una letrina, y al otro lado un lavabo, utilizado seguramente como tal y como fregadero, aunque naturalmente sin agua corriente.

En el caso de Can Joaquin se trata de la ligera construcción anexa a la casa del Labrador para guarda de carro o aperos. Aquí se ha puesto ultimamente un suelo de baldosa hidráulica y se ha instalado una cama metálica; todo ello ha constituido una sorpresa para el guardia civil acompañante que conocía aquello como uno de los alojamientos más ínfimos. (Esto parece demostrar que la clausura de algunas casas por la Autoridad Gubernativa y la vigilancia de la Guardia Civil, han hecho meditar a los propietarios de tales alojamientos).

En cuanto a las verdaderas casas de campo que hasta ahora se han alquilado a "hippies", las que se han visto -Can Rafal de Sa Canya, Can Pep des Ferrer, ambas clausuradas hasta ahora- son buenas construcciones de piedra y mortero, cuyo espacio interior se distribuye en un zaguán central y un dormitorio y una cocina a cada lado de dicha pieza central y un dormitorio y una cocina a cada lado de dicha pieza central. Es suelo de cemento y las paredes bien blanqueadas. Ni -

casas ni los otros alojamientos de que acaba de hablarse tienen agua caliente ni instalación higiénica de ninguna clase (como la descrita en el Molino), pero todas disponen en la entrada de la vivienda de una cisterna en la que se recoge el agua de lluvia. En cuanto al mobiliario también hay cierta variedad que va desde el simple saco (o sacos unidos) relleno de paja sobre una tabla, y mesa consistente en una tabla apoyada sobre dos tablas, hasta la cama metálica con somier y colchón de goma (el del Molino). Unas viejas sillas, cajones vacíos, tablas, colgadas como estantes, componen el resto del mobiliario.

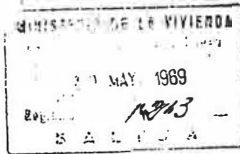
Es obvio que no puede pensarse en la autorización de estas casas como alojamiento turístico".

DOCUMENTS

MINISTERIO DE LA VIVIENDA

DELEGACION PROVINCIAL
DE
BALEARES

ENTE

Excmo. Sr.

En contestación a su escrito de 20 de mayo del actual, nº 848, se ordenó a los Servicios Técnicos de este Organismo visita de inspección a la isla de Formentera, los cuales una vez desplazados a dicha isla y realizada visita de inspección emitieron el siguiente dictamen: "En dicha isla de Formentera existen establecimientos hoteleros y viviendas que cumplen las condiciones mínimas de habitabilidad tradicionalmente ocupadas por lo que el citado escrito llama turismo normal. Su número y capacidad son de cálculo imposible sin una prolongada estancia en Formentera, su determinación exacta podría ser realizada por su Ayuntamiento.- = Por otra parte existen, sobre todo en el campo, antiguas viviendas abandonadas, almacenes de aperos o de grano, cochiguerras o simples casetas en número indeterminado carentes de condiciones de habitabilidad, sin agua, servicios sanitarios ventilación deficiente y distribuciones y superficies inadecuadas, aparte de que algunas presentan síntomas de ruina. Dichos locales o edificaciones son alquiladas por sus propietarios a los llamados "beatniks" y "hippies" por precios que oscilan entre las 700 y 1.000 pesetas al mes y son ocupadas por un número de personas excesivo, a veces más de 15, en condiciones inhumanas y en régimen de comunidad de sexos.- Esta Delegación estima que tales locales y edificios no deben ser ocupados en régimen de vivienda ya que contravienen la Orden de 29-II-44 del Ministerio de la Gobernación sobre condiciones mínimas que han de reunir las viviendas y la Orden de 17 de enero de 1.967 del Ministerio de Información y Turismo sobre ordenación de apartamentos "bungalows" y alojamientos de carácter turístico pues sin duda alguna, el personal que ocupa tales locales lo hace en régimen temporal = y con fines turísticos".

Lo que tengo el honor de informar a V.E. en cumplimiento del acuerdo adoptado por la Junta de Orden Público en sesión celebrada el 30 de diciembre último.

Dios guarde a V.E. muchos años.
Palma de Mallorca, a 29 de mayo de 1.969.
EL DELEGADO PROVINCIAL,
El Secretario Provincial

D. SR. GOBERNADOR CIVIL DE LA PROVINCIA
GOBIERNO CIVIL

D I U D A D .--
=====

2º
OP(14-1)
831

Excmo. Señor:

La atracción que desde hace algún tiempo ofrece la isla de Formentera a los elementos "hippies", especialmente extranjeros, hace que hayan llegado a constituir un núcleo de indeseables que allí malviven, no sólo en edificaciones desprovistas de los menores medios de higiene, sino también al aire libre en una promiscuidad de inmoralidad máxima que hace indispensable cortar.

Las actividades que de toda índole comete un personal de tan repulsivo modo de vivir, son del más difícil control por las escasas fuerzas de Orden Público existentes en la isla y el apoyo que les prestan propietarios de inmuebles desaprensivos que aspiran sólo a un lucro personal en detrimento de las más primordiales costumbres de convivencia, - por lo que el turismo normal forzosamente ha de retraerse a acudir a dicha isla.

Con objeto de salir al paso de este clima de abyección ha recaeado al efecto este Gobierno los correspondientes informes a los Ilmos. Sres. Coronel Jefe del 43 Tercio de la Guardia Civil, Delegados Especial de la Dirección General de Seguridad, de Información y Turismo, de la Vivienda, y del Gobierno de Ibiza-Formentera y detenidamente estudiados en la última Junta mensual de Orden Público, se acordó por unanimidad elevar a V.E. por los motivos antes indicados, la siguiente sugerencia:

a) Para el libre acceso del no residente a la isla de Formentera, se estima necesaria la creación de una Tarjeta -DE EXPEDICIÓN ABSOLUTAMENTE GRATUITA- que se solicitará personalmente del Ilmo. Sr. Delegado del Gobierno en Ibiza y Formentera, condicionada a la exhibición del D.N.I. para los nacionales o del pasaporte correspondiente para los extranjeros.

b) Su entrega tendrá carácter discrecional, sin recurso alguno en contrario, y la posesión de la Tarjeta facultará a su poseedor para ir a Formentera y regresar a Ibiza en un mismo día y con los medios normales de transporte marítimo autorizado, sin que por excusa ni pretexto alguno pueda prolongarse su permanencia en la isla.

c) Para pernoctar en Formentera se precisará acreditar ante el Comandante de Puesto de la Guardia Civil de la isla, el tener el correspondiente alojamiento, exhibiendo al efecto los comprobantes que se estimen necesarios para acreditarlo.

...

c. Sr. Gobernador Civil de Baleares
de Mallorca

V.

DOCUMENTS

d) Los infractores de esta disposición podrán ser sancionados por el Ilmo. Sr. Delegado del Gobierno de Ibiza-Formentera con multa no superior a MIL pesetas, así como disponer que los extranjeros abandonen Formentera.

Todo lo cual me permito poner en el superior conocimiento de V.E., por si ~~estima~~ conveniente aprobar esta sugerencia, con las modificaciones que se crean oportunas, y autorizar su puesto en vigor.

Dios guarde a V.E. muchos años.
Palma de Mallorca, 9 de junio de 1969.

EL GOBERNADOR,

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'V. HELLIN SOL', with a large, stylized flourish extending to the left.

VICTOR HELLIN SOL

EXCMO. SR. MINISTRO DE LA GOBERNACION.- M A D R I D.

47

El Excmo. Sr. Gobernador Civil de Baleares, en escrito Sección 2ª, negociado 12-1, número 1060, de fecha 4 de Julio del actual, me dice los siguientes:

" Ilmo. Señor:-----
Por acuerdo de la Junta de Orden Público en sesión celebrada el día 30 del pasado, ruego a V.I. informe a este Gobierno acerca del número de Alguaciles, Guardias municipales o Guardias jurados de que disponga para la vigilancia y mantenimiento del orden en su término municipal el Ayuntamiento de Formentera.-----
Igualmente comunicará V.I. al Alcalde de dicho Ayuntamiento que se dispone que la Guardia Civil al mismo tiempo que exige la presentación de la autorización militar para toda clase de construcciones en dicha isla, proceda también a la comprobación de la posesión de la licencia municipal, de conformidad con su propuesta de 17 del pasado.-----

Lo que traslado a V.S. para su conocimiento, debiéndose informar a esta Delegación del Gobierno sobre el contenido de dicho escrito.

Dios guarde a V.S. muchos años.

Ibiza, 23 de Julio de 1.969

EL DELEGADO ACTUAL DEL GOBIERNO,

ALCALDE PRESIDENTE DEL AYUNTAMIENTO DE

FORMENTERA.

DOCUMENTS

AYUNTAMIENTO DE FORMENTERA, 1 de agosto de 1.969
ALCALDIA

Excmo. Sr. D. Víctor Hellín Sol
Gobernador Civil y Jefe Provincial del Movimiento
PALMA DE MALLORCA

. Sr.:

Por informaciones recogidas de vecinos de la isla y averiguaciones practicadas, venimos comprobando la triste realidad de una gran afluencia de juventud extranjera de uno y otro sexo, que por su vida extravagante y conducta pública antisocial están minando seriamente el porvenir material y, todo, el patrimonio moral de esta juventud isleña.

Me refiero a los llamados comunmente beatniks, melenudos o barbutos que llegan aquí diariamente, desde la vecina Ibiza, provistos de sus propios macutos para instalarse probablemente en las cuevas de los acantilados, bosques y otros parajes, con el fin de llevar su vida licenciosa y descontrolada, dedicándose muchas veces al pillaje de frutos de nuestros campos, movidos tal vez por su falta de recursos; teniendo noticias de que algunos vecinos al intentar desalojarlos de sus propiedades se han visto impedidos para hacerlo.

Me consta que la Guardia Civil de esta isla, a pesar de la valiosa labor que realiza no puede poner coto a tanto desorden por razón del reducido número de dicha Fuerza.

Ante la seriedad del caso y en vista de la difícil situación de control una vez que ya se han desparramado por toda la isla, permito someter a la consideración de V.E. la idea de que la Fuerza pública o de la forma que V.E. considere más propia se impida que pernocten en la isla los que no acrediten su estancia con alojamiento en alguno de los establecimientos de turismo o en viviendas adecuadas.

Saluda a V.E. muy atentamente,

L GOBIERNO

ENTERA

ZA
1)

Excmo. Señor:

En contestación a su superior escrito núm. 1060, de fecha 4 de julio último, tengo el honor de informar a V.E. que según me comunica el Sr. Alcalde-Presidente del Ayuntamiento de Formentera que en dicho Ayuntamiento carece de Guardia municipal, Guardias jurados y Alguaciles, estando su plantilla integrada únicamente por el Secretario, un Oficial y un Portero.

Dios guarde a V.E. muchos años.
Ibiza, 4 de Agosto de 1969

EL DELEGADO DEL GOBIERNO, ACTUAL,

DOCUMENTS

DEL GOBIERNO
EN
FORMENTERA
BIZA

Excmo.Sr.:

El Sr. Alcalde de Formentera se ha dirigido a esta Delegación del Gobierno presentando la documentación que se adjunta a los efectos que procedan, consistente en copia reintegrada del escrito remitido a la Alcaldía y pliego de firmas de los vecinos de dicha localidad en número aproximado de doscientos.

Como quiera que el problema planteado es de suma trascendencia y gravedad y demanda soluciones urgentes y extremadamente delicadas, me permito someterlo a la consideración de V.E., con el encarecido ruego de que, como es habitual en vuestra Superior Autoridad, le preste la máxima atención, toda vez que la cuestión suscitada pudiera afectar al orden público en su más amplio sentido, y sin duda alguna a la normal y más elemental convivencia social.

La presencia entre los vecinos de la Isla de Formentera de determinados grupos de turistas disconformes, dada su peculiar forma de vivir y comportarse, con nuestras costumbres y usos sociales o convencionales generalmente admitidos, cuya observancia se hace indispensable para la armónica estructuración social basada en el principio de libertad pero con las limitaciones que impone el respeto a nuestros semejantes, el decoro, la decencia, y nuestro sentido cristiano de la vida, constituye un serio problema y una faceta negativa de lo que se ha dado en llamar fenómeno sociológico del turismo, al amparo del cual individuos que integran el sector socialmente "patológico", con su desprecio, indiferencia y resistencia pasiva al cumplimiento de las normas de convivencia, vienen a representar una clara amenaza y un evidente peligro social encubierto y solapado. Sin duda alguna, y por lo que respecta al caso que nos ocupa, la alarma e inquietud de la población de Formentera se halla plenamente justificada, y en este sentido se manifiesta el Alcalde del citado municipio, por lo que me permito insistirle sobre la procedencia de tomar en consideración las pertensiones formuladas.

Con independencia de las medidas que V.E., tenga a bien adoptar o proponer, me sugiere la conveniencia de la aplicación rigurosa de la Orden de 28 de Julio de 1.966, sobre ordenación de los campamentos de turismo (materia de la competencia específica del Ministerio de Información y Turismo, que a través del Servicio de Inspección de Empresas y Actividades Turísticas podría ejercer el debido control, auxiliado naturalmente por la fuerza pública), debiendo tenerse en cuenta, y muy especialmente las normas que regulan las acampadas fuera de los campamentos de turismo. El art. (46 de la invocada Orden establece limitaciones que obstaculizarían la presencia y asentamiento de los grupos citados (beatniks, hippies, etc) en estas Islas.

LA REPRÉSIO FRANQUISTA DEL MOVIMENT HIPPI A FORMENTERA. 1968-1970

Por otra parte podrian esteblecerse prohibicioaes p
la actividad de acampada en determinados lugares o se
formidad con lo dispuesto por el art. 26 del Decreto
tubre de 1.958.V.E., no obtante resolvera lo que mas
que.

Dios guarde a V.E. muchos años
Ibiza, 13 de Agosto de 1.969

EL DELEGADO DEL GOBIERNO ACCTAL

EXCMO.Sr. GOBERNADOR CIVIL DE BALEARES

PALMA D

DOCUMENTS

GOBIERNO CIVIL DE BALEARES

Recibido de M.º Sub.

A las 17 Fecha 23 SET. 1969

Núm. del Reg. Entra: _____

68595 GOBPM ENT

000

Nº

V.

1555

68595 GOBPM E

TX 35

MADRID 23 DE SEPTIEMBRE DE 1969

SUBSECRETARIO GOBERNACION

GOBERNADOR CIVIL

ENCAREZCO A V. E. ME DIGA EL USO QUE SE HAYA HECHO DESDE PRIMERO DE AGOSTO ULTIMO DE LA DELEGACION QUE LE FUE CONCEIDA POR EL DIRECTOR GENERAL DE SEGURIDAD SOBRE EXPULSION DE EXTRANJEROS SEÑALANDOME EL NUMERO TOTAL DE LOS QUE FUERON OBJETO DE TAL MEDIDA Y DE LAS PRINCIPALES CAUSAS QUE DETERMINARON LA REFERIDA EXPULSION PUERTO SALINCLE AFECTUOSAMENTE RODRIGUEZ MIGUEL....

68595 GOBPM E

62698 MIGOE EJNMM

0000 00000 E

68595 GOBPM E

TX 1322.

PALMA DE MALLORCA, 24 SEPTIEMBRE 1969.

GOBERNADOR CIVIL BALEARES

A

SUBSECRETARIO MINISTERIO GOBERNACION.

EN CONTESTACION A SU TX 35 DEL DIA DE AYER QUE DESDE PRIMERO DE AGOSTO ULTIMO Y HACIENDO USO DE LA DELEGACION QUE FUE CONCEIDA A ESTE GOBIERNO POR EL EXCMO. SR. DIRECTOR GENERAL DE SEGURIDAD SOBRE EXPULSION DE EXTRANJEROS, TENGO EL HONOR DE PARTICIPAR A V.E. HABERSE EXPULSADO HASTA LA FECHA 260 PROPUESTOS TODOS ELLOS POR EL ILMO. SR. DELEGADO DEL GOBIERNO EN IBIZA Y FORMENTERA. PUNTO. LA MAYOR PARTE AL SER INVITADOS A SALIR CUMPLIMENTARON VOLUNTARIA E INMEDIATAMENTE LA INDICACION Y OTROS SALIERON EL MISMO DIA DE SU LLEGADA AL CERCIONARSE CARECIAN DE MEDIOS ECONOMICOS DE SUBSISTENCIA EN LA ISLA. PUNTO. LAS PRINCIPALES CAUSAS DE TAL MEDIDAS SON LAS INFRACCIONES DE LAS MAS ELEMENTALES NORMAS DE CONVIVENCIA SOCIAL ENTRE LAS QUE PUEDEN SEÑALARSE ADEMAS Y CONJUNTAMENTE LA FALTA DE DOMICILIO FIJO, HABITAR EN EDIFICACIONES SIN CONDICIONES, DORMIR AL AIRE LIBRE, VAGABUNDEO, MENDICIDAD, ARRUENDO INDECOROSO, FALTA DE HIGIENE PERSONAL, DESNUDISMO, IMMORALIDAD, PROMISCUIDAD DE SEXOS, CONDUCTA SOSPECHOSA, ETC., DE CUYAS CAUSAS TIENE ESTE GOBIERNO DOCUMENTACION QUE LO ACREDITA PROCEDENTE DE DIFERENTES ELEMENTOS DE LAS ISLAS. PUNTO. SALUDALE RESPETUOSAMENTE

68595 GOBPM E

62698 MIGOE E

*Expulsion
Extranjeros.
Ibiza.*

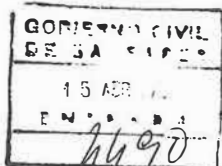
LA REPRESSIÓ FRANQUISTA DEL MOVIMENT HIPPI A FORMENTERA. 1968-1970

P/AB

Ministerio de la Gobernación

DIRECCION GENERAL DE SEGURIDAD

*Extranjeros en
Balears.*

Excmo. Señor:

De conformidad con lo dispuesto por la Ley de Régimen Jurídico de la Administración del Estado, de 26 de julio de 1957, en relación con el Decreto de 4 de octubre de 1935, sobre régimen de extranjeros, he resuelto delegar y delego en V.E. las facultades que se están conferidas en orden a la admisión, permanencia o expulsión de extranjeros que lleguen a las Islas Baleares en régimen turístico, desde el 1º de junio al 30 de septiembre del corriente año.

Cuantas dudas se susciten en torno al alcance y aplicación de esta delegación, así como las reclamaciones o recursos que se formulasen contra las decisiones adoptadas por V.E., deberán ser elevadas a este Centro directivo para que se resuelva como proceda.

De esta comunicación se servirá V.E. dar traslado a las Autoridades y sus Agentes que tengan relación más o menos directa con el problema, para su más exacto cumplimiento.

Tanto de la recepción de este escrito, como de las aplicaciones de que haga uso, deberá V.E. dar cuenta a esta Dirección General, para la debida constancia.

Lo que comunico a V.E. para su debido conocimiento y efectos pertinentes.

Dios guarde a V.E. muchos años.

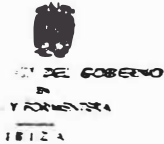
Madrid, 6 de abril de 1970.

EXCMO. SR. GOBERNADOR CIVIL DE BALEARES.-

PALMA DE MALLORCA

DOCUMENTS

Excmo. Señor:

2255

Como continuación a mi despacho telegráfico de fecha de ayer acusando recibo al suyo de fecha 29 del actual recordatorio de la Circular de la Dirección General de Seguridad sobre delegación de facultades en V.E. en orden a la admisión, permanencia o expulsión de extranjeros que llegan a estas Islas en régimen turístico, debo significar lo siguiente:

PRIMERO: En cumplimiento de las órdenes recibidas de vuestra Superior Autoridad en su última visita a esta Isla los pasados días 20 y 21 de los corrientes, en el curso de la cual pudo apreciar el constante aumento de individuos que no solo por su exterior aspecto o indumentaria sino también por su comportamiento y forma de vida son considerados por la población como carentes de la mas elemental conciencia ciudadana y esenciales principios morales, se procedió a convocar, a fin de celebrarse la oportuna reunión de trabajo en esta Delegación del Gobierno, al Ilmo. Sr. Comisario Jefe de Policía, al Sr. Capitán Jefe de la Guardia Civil, al Ilmo. Sr. Juez de 1ª Instancia e Instrucción, reunión en la que se trató de coordinar los servicios y programar la actuación a este respecto, quedando todos los asistentes impuertos en la trascendencia y gravedad del problema y de la negativa faceta de lo que se ha dado en llamar fenómeno sociológico del turismo. Como resultado de todo ello se ha dispuesto por mi Autoridad que la Guardia Civil por una parte y el Cuerpo General de Policía y Policía Armada por otra se establezca y preste un servicio permanente que tenga por objeto el control constante de esta clase de individuos, que en los casos que procedan se pondrán a disposición judicial siempre que los hechos denunciados encuajen en la normativa vigente en esta materia y a efectos de su posterior expulsión del territorio nacional. En otros casos se formula invitación previa para el abandono por parte de los mismos de estas islas de aquellos considerados "non gratos".

SEGUNDO: Como anteriormente le informaba surge dificultades en cuanto a los desplazamientos a puertos de la Península dado que muchos de ellos carecen de medios económicos, a este respecto se cuenta con el ofrecimiento de la Junta de Fomento de Turismo, que en su deseo de colaborar facilitará los pasajes necesarios o ayudas económicas pertinentes para los traslados de los individuos citados.

TERCERO: Como consecuencia de la puesta en práctica de las medidas acordadas se están obteniendo muy favorables resultados, que se recoge en el anexo adjunto que contiene relación numérica de las invitaciones formales que se practicaron, si bien puede asegurarse que otros seis-cientos aproximadamente de los calificados "non gratos" han abandonado estas Islas atendiendo a simples requerimientos.

CUARTO: Los servicios de control de extranjeros, en su actuación acerca de los lugares donde se reúnen y son frecuenta-

LA REPRESSIÓ FRANQUISTA DEL MOVIMENT HIPPI A FORMENTERA. 1968-1970

dos por los individuos a los que afectan estas medidas han observado que se reúnen en establecimientos públicos situados en la zona del paseo-marítimo y calles adyacentes, donde existen numerosos bares, algunos de ellos frecuentados por extranjeros y en los que se da cobijo a esta clase de súbditos extranjeros difícilmente controlables. Estos establecimientos son visitados por las fuerzas de orden público, aplicándose sanciones a los mismos cuando se vulneran las disposiciones vigentes, sanción que abarca desde la sanción pecuniaria, apercibimiento de cierre y clausura en los casos de contumacia. Estas medidas se han aplicado a los siguientes establecimientos: BAR "MERLIN'S", BAR "WAUHA'S", BAR "JORGE Y EL DRAGON", y BAR "EL MOJO DESNUDO", de cuyas clausuras ya se dió cuenta a V.E. por telegrama de fechas pasadas.

Dios guarde a V.E. muchos años.
Ibiza, 31 de Julio de 1.970

EL DELEGADO DEL GOBIERNO.

JOSE MIEZA MARTIN

EXCMO. SR. GOBERNADOR CIVIL DE BALEARES.-

PALMA DE MALLORCA

DOCUMENTS

770

Excmo. Señor:

Según comunicación de esa Dirección General de Seguridad del 6 de abril último y de conformidad con lo dispuesto en la Ley de Régimen Jurídico de la Administración del Estado, en relación con el Decreto de 4 de octubre de 1.935 sobre régimen de Extranjeros, delegaba en mi Autoridad la facultad en orden a la admisión, permanencia o expulsión de extranjeros que llegan a esta provincia - en régimen turístico desde 1º de junio al 30 de septiembre del año en curso.

Tal delegación de atribuciones ha tenido especial efectividad en la isla de Ibiza, en la que, ante el constante aumento de individuos que no sólo por su aspecto extraño o indumentaria, sino también por su comportamiento y forma de vida son considerados como carentes de la más elemental conciencia ciudadana y esenciales principios morales, se ha procedido a la expulsión, hasta la fecha, de 356 extranjeros por estimar que su presencia era altamente perjudicial en aquella isla.

No obstante, me permito poner en conocimiento de V.E. que no siempre es posible llevar efectivamente a la práctica tales medidas de expulsión, ya que la condición especial de esta provincia, presenta grandes dificultades de desplazamiento, como la limitación de los pasajes, sean en barco o en avión, que normalmente no pueden conseguirse en esta época estival, ya que todos los medios de comunicación suelen estar saturados.

Representa otro obstáculo a veces difícil de superar el hecho de que muchos de estos individuos carezcan de medios económicos para sufragar el pasaje, teniendo que acudir en tales circunstancias al ofrecimiento del Fomento de Turismo o a las Corporaciones locales, que en su deseo de colaborar a esta labor, suele facilitar ayuda económica para el traslado de los individuos citados.

Dico: guarde a V.E. muchos años.
Palma de Mallorca, 10 de agosto de 1.970.

EL GOBERNADOR

EXCMO. SR. DIRECTOR GENERAL DE SEGURIDAD.- MADRID.

LA REPRESSIÓ FRANQUISTA DEL MOVIMENT HIPPIY A FORMENTERA. 1968-1970

22500 SEGST F

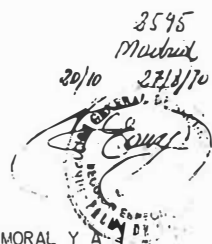
CIRCULAR URGENTE PARA TODOS LOS GOBERNADORES CIVILES

MADRID NR. 635 27-8-70 19,30 H
DIRECTOR GENERAL SEGURIDAD
A GOBERNADOR CIVIL

TXT.: ANTE LA AGUDIZACION Y EXTENSION DE FALTAS A LA MORAL Y A LAS BUENAS COSTUMBRES DE ALGUNOS HIPPIES Y DE OTROS TIPOS DE TURISTAS INDESEABLES ES PRECISO QUE LA POLICIA ACTUE CON EL MAXIMO CELO Y RIGOR EN LA PERSECUCION DE LAS CONTRAVENCIONES CITADAS PROPONIENDO A LOS GOBERNADORES RESPECTIVOS LA INMEDIATA EXPULSION DE LOS CONTRAVENTORES.

EN SU CONSECUENCIA A PARTIR DE ESTE MOMENTO Y HASTA NUEVA ORDEN V.F. NO NECESITARA CONSULTAR A ESTA DIRECCION GENERAL PARA PROCEDER A LA EXPULSION DE LOS MENCIONADOS INDIVIDUOS.
LO QUE SE PARTICIPA PARA CONOCIMIENTO Y EFECTOS.+++

CERO R

DOCUMENTS

DELEGACION DEL GOBIERNO
EN
IBIZA Y FORMENTERA
IBIZA

DE BALEARES
11 SET. 1970
ENTRADA
10.651

Excmo. Señor:

Núm. 2444

Como continuación a mi escrito núm. 2283 de fecha 31 de Julio del corriente año, adjunto tengo el honor de remitir a V.E. relación de súbditos extranjeros y españoles a los que en su día se les formuló invitación de abandono de estas islas dada su conducta anti-social, falta de medios económicos, domicilio conocido y vagabundeo.

Dios guarde a V.E. muchos años.
Ibiza, 8 de Septiembre de 1.970

EL DELEGADO DEL GOBIERNO

Fdo. JOSE MIEZA MARTIN

EXCMO. SR. GOBERNADOR CIVIL DE BALEARES.-

PALMA DE MALLORCA

LA REPRESSIÓ FRANQUISTA DEL MOVIMENT HIPPI A FORMENTERA. 1968-1970

RELACION DE SUBDITOS EXTRANJEROS I ESPAÑOLES QUE HAN ABANDONADO HASTA LA FECHA LAS ISLAS DE IBIZA Y FORMENTERA POR HABER SIDO PREVIAMENTE INVITADOS A ELLO, DADA SU CONDUCTA ANTI-SOCIAL, FALTA DE MEDIOS ECONOMICOS, DOMICILIO CONOCIDO Y VAGABUNDEO.

Por Comisaria de Policia de Ibiza y durante el pasado mes de Agosto hasta el dia de la fecha han sido invitados abandonar las Islas, lo que se efectuó por los interesados los siguientes:

<u>Nacionalidad</u>	<u>Número</u>
Alemanes	7
Austriacos	2
Colombianos	1
Norteamericanos	7
Franceses	10
Ingleses	3
Suecos	1
Suizos	5
Total	36

POR LA 4ª COMPAÑIA 431 COMANDANCIA DE LA GUARDIA CIVIL DE IBIZA Y DESDE EL MES DE ABRIL DEL CORRIENTE AÑO HASTA LA FECHA SE HAN FORMULADO LAS SIGUIENTES INVITACIONES QUE FUERON ACEPTADAS POR LOS INTERESADOS:

<u>Nacionalidad</u>	<u>Mes</u>	<u>Número</u>
Australianos	Abril	1
Israelitas	"	1
Sudafricanos	"	1
Alemanes	"	9
Norteamericanos	"	11
Finlandeses	"	3
Franceses	"	9
Canadienses	"	5
Ingleses	"	4
Espanoles	"	11
Australianos	Mayo	1
Belgas	"	1
Sudafricanos	"	1
Alemanes	"	8
Norteamericanos	"	10
Franceses	"	23
Ingleses	"	11
Daneses	"	2
Japoneses	"	1
Espanoles	"	16
Peruanos	"	1
Mejicanos	Junio	1
Alemanes	"	6
Norteamericanos	"	40
Franceses	"	14
Suizos	"	12
Ingleses	"	18
Holandeses	"	9
Suecos	"	4
Espanoles	"	5
Costarricenses	Julio	1
Australianos	"	6
Belgas	"	22
Alemanes	"	15
Norteamericanos	"	95
Franceses	"	130

DOCUMENTS

Nacionalidad	Mes	
Suizos	Julio	
Ingleses	"	
Suecos	"	
Espanoles	"	
Costarricenses	Agosto	
Australianos	"	19
Belgas	"	7
Alemanes	"	78
Norteamericanos	"	62
Austriacos	"	17
Franceses	"	47
Curcos	"	1
Suizos	"	71
Canadienses	"	53
Holandeses	"	42
Irlandeses	"	3
Daneses	"	2
Suecos	"	18
Japoneses	"	1
Espanoles	"	26
Italianos	"	3
Peruanos	"	5
Total . . .		1.068

RESUMEN. 36
 TOTAL. 1.068
 TOTAL. 1.104

8. Bibliografia citada

- GIL MUÑOZ, Carlos (1971), *Formentera una comunidad en evolución*. Madrid: Dopesa.
- MARÍ CARDONA, Joan (1983), *Formentera*. Eivissa: Institut d'Estudis Eivissencs.
- NICOLÁS MARÍN, Encarna (1991), *El Franquismo*, en DOMINGUEZ ORTIZ, Antonio, *Historia de España*, Barcelona: Planeta.
- PLANELLS, Mariano (1986) *Ibiza, la senda de los elefantes*, vol. 2. Barcelona: Obelisco.
- RODRIGUEZ BRANCHAT, Rosa, *Franquisme i art d'avantguarda a Eivissa, una relació peculiar*. En premsa
- ROMERO, José Miguel (1996), *Crònica d'unes illes*, vol.2. Eivissa: Res Publica Edicions.
- ROZENBERG, Danielle (1990), *Ibiza, una isla para otra vida*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.